Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һэө гарана | № 276 (13765) | 1974 оной ноябриин 24, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР **37** ҮДЭР ҮЛЭБЭ

ДААБАРЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛНЭ

Буряадай гэр барилгын комбинадай хүнгэн бетоной цехтэ коммунис ажалай ударник, бригадир Илья Евсеевич Кондратьев наймадахи жэлээ хүдэлжэ ябана. Тэрэнэй даажа абаһан бригада комбинат соогоо түрүү һуури эээлһээр үнинэй. Түс бригада 17 кубометр түмэрбетон хэрэгсэлнүүдые хэхэ даабаряа 20—24 кубометртэ хүргэнэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) бетонщигууд Владимир Будаев, бригадир Кондратьев, Наташа Куприянова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ—УРАГШАТАЙГААР

Байгалай загаһанай трестын хүдэлмэришэд тодорхойлхы жэлэй эхинһээ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Яруунын, Баунтын, Баргажанай-Адагай загаһанай заводуудай коллективүүд һайн үрэ дүн туйлажа байнхай. Һүүлэй үедэ Яруунын загаһашад ехэ амжалта туйлана. Эндэ загаһа бариха юһэдэхи табан жэлэй даабари дүүргэһэн хүдэлмэришэд олон. Н. К. Орловой хүтэлбэрилдэг бригада 1973 оной декабриин 6-да табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд, мүнөө аяар 1977 оной түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

Н. К. Орловой бригадын коллективэй нэрэ соло РСФСР-эй загаһанай ажахын министерствын, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй дэбтэр соо бэшэгдэһэн юм. Эдэнэр мүнгэн шангаар урмашуулагдажа байдаг. В. С. Коваленкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив загаһа бариха даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө намар урданайхиһаа эртэ хүйтэрһэн. Гэбэшье Яруунын загаһашад мүльһэн доронһоо загаһа бариха хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэв. Н. К. Орловой хүтэлбэрилдэг бригада һаяшаг нэгэ удаа губшахадаа 120 центнер загаһа барижа, ноябрь һарынгаа даабари болзорһоонь урид дүүргэбэ. Ноябриин эхинһээ бүхы дээрээ 900 центнер загаһан баригдаад байна. Яруунын загаһанай заводой коллектив тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгаяа сүм дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой.

Һүүлэй үедэ Кабанскын загаһанай заводой коллектив яһала һайн үрэ дүн туйлажа байна. Ноябриин түрүүшын арбан үдэр соо 250 центнер загаһа бариха даабаряа 360 центнертэ хүргөө. И. А. Коневой даадаг бригада мүльһэн доронһоо загаһа барижа эхилһээр тиимэшье үни болоогүй. Гэбэшье 200 центнер загаһа гүрэндөө тушаажа, даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан Иннокентий Андреевич Суворовой бригада ноябриин түсэбһөө гадуур 30 центнер загаһа гүрэндөө тушаагаад байна.

Кабанскын аймагай «Байкал», «Прибайкалец» колхозуудай коллективүүд гүрэндөө загаһа ехээр тушаана. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад бэшэ ажахынуудай дундаһаа шалгарна. Түс колхозой бэрхэ загаһашан Л. Б. Датхановай даадаг бригада мүльһэн доогуур нэгэл дахин губшахадаа, 30—37 центнер загаһа барижа үдэрэйнгөө даабари 6—7 дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Баргажанай-Адагай загаһанай консервын заводой хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ муу бэшээр хүдэлжэ байна. Эндэ дүршэл шадабаритай загаһашад олон юм. Жэшээлхэдэ, И. П. Малогрошевой даадаг бригадын коллектив амжалтаяа жэлһээ жэлдэ арьбадхана. Түс бригадын загаһашад 210 центнер загаһа барижа, ноябрь һарынгаа даабари хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари 3 жэл 5 һара соо дүүргэһэн байна.

Ким Бадмаевич Ширеторовэй хүтэлбэрилдэг бригадын загаһашад И. П. Малогрошевой бригадын коллективтэй мүрысэнэ. Эдэнэр үдэртөө 40 центнер загаһа барижа, муу бэшэ амжалта туйлана.

И. АРТЮНИН.

ҺАЙНААР БЭЛДЭЭ

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой Инзагатын отделениин эрхим хонишон, коммунист Николай Чойдорович Гомбоев гэр бүлөөрөө хорин жэлэй туршада таһалгаряагүй хүдэлжэ байна. Энэ үе соо ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлшын арбаад жэл соо Николай Чойдорович эхэ хонидой отара даажа абаад, эрхим амжалтануудые туйлана. Энэ нүхэр абаһан социалис уялгануудаа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Үнгэрһэн жэлдэшье ахалагша хонишон Н. Гомбоев отарынгаа 600 эхэ хониндоо 708 хурьга абаад, хонин бүриһөө дүрбэн килограмм ноохо хайшалһан байна. Мүн хурьгадайнгаа толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 26 килограмм болгожо, ондоо отарада тушаагаа һэн.

Николай Чойдорович жэл бүри даажа ябаһан хонидоо өөрөө искусственна аргаар һайн шанартайгаар үрэжүүлдэг юм. Энэ ажалда тэрэ ехэ дүршэлтэй болоһон. Мүн энэ жэлдэшье ахалагша хонишон 600 эхэ хониёо 25 хоногой туршада искусственна аргаар үрэжүүлээ. Дүршэлтэй хонишон үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэв. Энэ зундаа хонидтоо өөһэдынгөө хүсөөр үбэлдөө бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа. Намарай үдэрнүүдтэ һолоомо, зелёнко зөөжэ, газаагаа оруулаа.

Николай Чойдоровичай һамган Бутид Гомбоева нүхэртэйгөө суг ажаллажа, баһал һайн дүршэлтэй болоо, оролдосо ехэтэйгээр хүдэлнэ. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргэһэн Батор хүбүүниинь мүнөө аба, эжытэйгээ суг ажаллажа байна.

Ахалагша хонишон Н. Гомбоевой хонин ажал дээрэ туйлаһан амжалтанууд үндэрөөр сэгнэгдээ. Тэрэ гүрэн түрын дээдэ шан — Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Мүн ВДНХ-гай алтан, мүнгэн медальнуудта хүртэнхэй.

Иигэжэ Зэдын аймагай түрүү хонишодой нэгэн Николай Чойдорович Гомбоев малшадай эгээл харюусалгатай хаһа — малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээд, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. ДОРЖИЕВ.

ШАНГА ШАЛГАЛТА

Намарай һүүл һара — ноябрь дүүрэнтэжэ, малай үбэлжэлгын харюусалгатай үе эхилшэбэ. Сагай уларилһаа боложо, мүртэй үбһэ тэжээл абтаагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Тусхайлан хэлэбэл, колхозойнгоо малда оройдоол 36 процент үбһэ тэжээл, 32 процент силос, сенаж, 40 процент таряа талханай зүйл бэлэдхэгдэв.

Үбһэ тэжээл багатай энэ үбэлжэлгэеэ һайнаар дабажа, адууһа малаа үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулха ба ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхын тула колхозой бүхы мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, малшад ажалаа һайнаар эмхидхэхэ, тэжээлээ гамтайгаар, ашаг ехэтэйгээр гаргашалха зорилго урдаа табиха ёһотой.

Мүнөө колхозой бүхы отара гүүртэнүүдтэхи байранууд шэнэдхэн заһабарилагдажа, хүсэд дулаалагдаа, парай малай байранууд мүн лэ сагаадагданхай юм. Тиихэдэ фермэнүүдтэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүд мүнөө һаадгүй хүдэлгэгдэжэ байнхай.

Бии байгаа үбһэ һолоомоёо ашагтайгаар гаргашалхын тула фермэнүүдэймнай малшад бүхы тэжээлээ хэршэжэ, таряа талханай зүйлтэй, мүн элдэб минеральна тэжээлтэй холино. Иигэжэ буйлуулан үгэхэдэ, үнеэд тэжээлээ үлээнгүй эдидэг байна бшуу.

Колхозоймнай һаалиин нэгэдэхи гүүртэдэ холимол тэжээл бэлэдхэхэ 6 тонныи багтаамжатай «АПС» гэжэ түхэлэй томо агрегат тодхогдонхой. Мүн хажуудань витаминтай тэжээлэй холисо буйлуулха «ВКС» түхэлэй 2 тонныи багтаамжатай ехэ амһарта һуулгагданхай юм. Тэжээл буйлуулан бэлдэхэ ажалынь хүсэд оньһожоруулагдажа, мал шэмэтэ хоолоор таһалданагүй.

«ДКУ» түхеэрэлгэдэ хэршэгдэһэн үбһэ, һолоомон автоматическа конвейерээр дурсагдагша агрегадта абаашагдажа, минеральна элдэб тэжээлтэй холигдоод, үнеэдтэ үгтэнэ. Энэ хүдэлмэридэ оройдоол хоёр хүн ажалладаг байна.

Мүнөө фермэнүүдэй үнеэдтэ тус бүридэнь сүүдхын дунда зэргээр 3 килограмм үбһэн, 30 килограмм гидролиз, 10 килограмм бардаа, һаагдаһан килограмм һүн бүридэ 400 грамм таряа талханай зүйл эдюулэгдэнэ гэхэ гү, али үнеэн бүридэ тэжээлэй 7 единицын хүртэхөөр үгтэнэ. Эдэ бүхы тажээлээр һаалишаднай үнеэдээ амяарлан хооллуулдаг заншалтай юм. Тиихэдээ мал бүхэнэйнгөө хүшэ тамирые, ашаг шэмые хараадаа абана гээшэ.

Үнгэрһэн 10 һарын туршада манай ажахын малшад, һаалишад һү, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ, нёдондоной энэ үеынхиһөө нилээд дээшэлүүлээ. Һаяхан дурсагдагша Демид-Ханда Жамбаловна Максаровагай даадаг фермын коллектив хамтынгаа суглаан дээрэ республика доторoo үүсхэл гаргаһан Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй уряае һайшаан дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа. Тиигэжэ тус фермын һаалишад үбэлэй һаранuудта үнеэн бүриһөө 1233 килограмм һү абахаар шиидээд, аймагайнгаа бүхы һаалишадые энэ мүрысөөндэ хам оролсожо, хүсэ шадалаа туршалсахыень уряалба.

Энэ гүүртын коллектив абаһан уялгаяа лаб дүүргэхэ яһала аргатай. Ушарынь хадаа эндэ һаалишадай ажал, малай тэжээл бэлэдхэлгэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мүн бүхыдэнь абажа харахада, манай колхоз мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха даабаряа сүм бэелүүлхээр гэхэ гү, али мүнөө графигһаа уридшалан Эхэ орондоо һү, мяха тушаана.

Хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа сүм дүүргэхын тула колхозой малшад мэргэжэлтэдэй урда хэхэ ажалынь үшөөл ехэ байһаар. Нэн түрүүлэн тэжээлэйнгээ цехүүдые бүхы хүсөөрнь хүдэлгэжэ, малаа шэмэтэ хоолоор таһалдуулхагүйе оролдохо болонобди. Юуб гэхэдэ, тэжээл буйлуулан бэлэдхэлгые һайнаар эмхидхэхэдэ малай ашаг шэмын эрид дээшэлдэг байһые һаалишан бүхэн һайн мэдэдэг болонхой.

Саашань хэлэхэдэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй уряае һайшаан дэмжэжэ, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон колхозоймнай һаалишад абаһан уялгаяа сүм бэелүүлжэ, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадта горитой амжалта туйлаха байһаниинь дамжаггүй.

Г. ПРУИДЗЕ,
Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад зоотехник.

ХОРИИН АЙМАГТА

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Хүрбын совхозой һаалишад тодорхойлхы жэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, һү һаалияа дээшэлүүлжэ байна. Гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые тус ажахы болзорһоонь хоёр һара урид дүүргэжэ шадаа. Гүрэндэ 7.400 центнер һү тушааха түсэбынь 8.363 центнертэ хүргэгдөө.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ, жэлэйнгээ уялгые болзорһоо урид дүүргэһэн һаалишад Жибзема Маланова, Нима Баршевцева, Сэсэг Цыбикова, Нина Рачинская, Римма Намдакова, Прасковья Петрякова болон бусад хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Тэдэнэр үнеэн бүриһөө 1.700—1.800 килограмм һү һааха уялгатай байгаа һаа, 1.850—1.980 килограмм һү һааба.

169 ЦЕНТНЕРЭЭР ДЭЭШЭЛҮҮЛБЭ

Үдын совхоздо 28 тугалшад ажалладаг. Тэдэнэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ буруушан Т. Яундина түрүүлжэ ябана. Тэрэ харууһалжа байһан буруунуудайнгаа шэгнүүрые үнгэрһэн арба һарын туршада 169 центнерээр дээшэлүүлбэ. Мүн гурбадахи отделениин малшад Н. Доржиева, М. Иванова гэгшэд харууһалжа байһан хашарагуудайнгаа шэгнүүрые 64—71 центнерээр нэмээгээ. Тэдэнэр үнгэрһэн октябрь һарада малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдээ 1.000 — 1.430 граммаар дээшэлүүлжэ шадаа.

Д. ДОРЖИЕВ.

АЙЛШАЛАН МОРИЛЫТ, НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ!

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй совет партийно-правительственна делегацитай уулзалгада бэлдэхэ үедэ арадай Монголой ажалшадай дунда политическэ ба ажалай туйлай ехэ дэбжэлтэ бурьялан байна. Энэ делегаци МНР-гэй III съездын болоһоор, МНР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаха юм.

Гайхамшагта эдэ һайндэрнүүдэй ба совет үндэр тушаалта айлшадай хүндэлэлдэ һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсаһан ажалша коллективүүдэй туйлалтанууд тухай МНР-эй хэблэл, радио болон телевидени олон тоото материалнуудые толилно, дамжуулна. Энэ вахтада ороной 600 гаран предприятинууд жагсанхай. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 14 миллион тугрик мүнгэнэй продукци гаргаа.

Совет делегациин айлшалалга хадаа манай ороной арадуудай хоорондохи аха дүүгэй эбдэршэгүй хани барисаанай, аша үрэтэй олон талын харилсаа холбооной түүхэ домогто шухала шэнэ хуудаһан боложо орохо юм гэжэ социалис ажалай бригадын бригадир Ш. Тугш онсолон тэмдэглээ. Тиимэһээ «Айлшалан морилыт, нүхэр Леонид Ильич Брежнев!», «Айлшалан морилыт, совет үндэр тушаалта айлшад!» гэжэ бидэ үнэн зүрхэнһөө хэлэнэбди гээд тэрэ тэмдэглэнэ.

Һайндэртэ Монгол ошобо

МНРП-гэй III съездын болоһоор, МНР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэртэ хабаадалсахаяа СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен түрүүтэй совет олониитын делегаци ноябриин 22-то Москваһаа Улаан-Баатар ниидэжэ ошобо.

Делегациие үдэшэгшэдэй дунда аэродром дээрэ СССР-тэ байдаг МНР-эй элшэн сайд Х. Банзрагч байлсаба.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СОВЕТ-ЗАМБИИН ХЭЛСЭЭНҮҮД

Ноябриин 22-то Кремль соо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров болон Замбиин Республикын президент К. Каунда, ЮНИП-эй ЦК-гай гэшүүн, ЮНИП-эй ЦК-гай политическэ, конституционно эрхын ба уласхоорондын асуудалнуудай талаар комитедэй түрүүлэгшэ Э. Муденда гэгшэдэй хоорондо хэлсээнүүд үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Советскэ Союз Замбиин Республика хоёрой хоорондо хани барисаа болон харилсаа холбоое улам саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ асуудалнууд эдэ хэлсээнүүдэй үедэ али бүхы талаһаа зүбшэн хэлсэгдээ.

Тэрэшэлэн али али талые һонирхуулдаг уласхоорондын шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанамжаяа абалсаһан байна.

(ТАСС).

НИИСЛЭЛ ХОТЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

Совет ниислэл хотые жэшээтэ коммунис город болгохо — ниимэ зорилго москвагайхидай үмэнэ КПСС-эй XXIV съезд табяа һэн. Московско городской партийна организаци, ниислэл хотын ажалшад энэ зорилгые партиин үгэһэн хүндэтэй, харюусалгатай даабари болгон угтан абаа бэлэй. КПСС-эй МГК-гай бюро, Моссгоргүйсэдком, МГСПС ба ВЛКСМ-эй МГК съездын һүүлээр ниислэл хотые жэшээтэ город болгохо талаар хэмжээ ябуулгануудай түсэб зохёогоод, баталан абаа һэн.

Ноябриин 22-то Москва городой партийна, советскэ, профсоюзай ба комсомолой эдэбхитэдэй суглаан болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин элидхэл-хээ.

Бүхы совет арадтай хамта москвагайхид табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр ажаллана гэжэ тэрэ хэлээ.

Москвагайхидай хэһэн хүдэлмэридэ Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадтай уулзахадаа нүхэр Л. И. Брежнев үндэр сэгнэлтэ үгөөд, шэнэ шухала хэдэ хэдэн дурадхалнуудые хэлэһэн байгаа. Л. И. Брежневэй үгэһэн заабаринууд манай саашанхи хүдэлмэридэ шухала удха шанартай гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Москвае жэшээтэ коммунис город болгохо гээшэ бүхы совет арадай хэрэг мүн. Городой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ ехээр анхархыень министерствэнүүд ба түсэблэлгын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай анхарал элидхэлшэ хандуулһан байна.

Ниислэл хотые шэмэглэн бариха, болбосон түхэлтэй болгохо асуудалнууд В. В. Гришинэй элидхэл соо горитой һуури эээлнэ.

Ажалшадые һайнаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ушар ехо мэдэсыень, соёл гэгээрэлыень, юрэнхы эрдэм һургуулиень дээшэлүүлхэ асуудалнууд дээрэ нүхэр В. В. Гришин саашань тогтоһон байха юм.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ, һунгагшадтай болоһон уулзалга дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор москвагайхидай урда табигдаһан зорилгонууд ямараар дүүргэгдэнэб гэжэ үгэ хэлэһэн хүнүүд хөөрэжэ үгөө.

Энэ суглаан дээрэ резолюци баталан абтаһан байна.

(ТАСС).

„МОЛНИЯ-3"

Газарые тойрон ниидэдэг хэмэл спутнигуудые хэрэглэжэ, хэлхеэ холбоо улам саашадань хүгжөөхэ программын ёһоор Советскэ Союз дотор 1974 оной ноябриин 21-дэ үндэр дээрэ ниидэхэ һөөлжүү зам дээрэ «Молния-3» гэжэ хэлхеэ холбооной спутник табигдаба. Тэрээн дээрэ сантиметрэй хэмжүүртэй долгин дээрэ хүдэлхэ түхеэрэлгын хүдэлмэриие хангадаг ретрансляционно аппаратура тодхогдонхой.

Советскэ Союз дотор холын телефонно-телеграфна радио-холбооной түхеэрэлгэ ашаглахын тулада, СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые «Орбитаар» дамжуулхын ба уласхоорондын харилсаа холбоо хангахын тулада «Молния-3» гэжэ хэлхеэ холбооной спутник табигдаһан байна.

«Молния-3» гэжэ спутнигаар дамжуулан хэгдэхэ хэлхеэ холбоон хараалагдаһан программын ёһоор бэелүүлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы жэл — 1974 он түгэсэжэ байна. Декабриин 18-да СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Совет хоёрдохи сессидээ суглархань. Верховно Соведэй депутадууд оронойнгоо 1975 оной түсэб ба бюджет хаража үзэхэ байна

СССР-эй Верховно Соведтэ ороной арадай ажахын түсэб ба бюджедые зүбшэн хэлсэхэеэ байпантай дашарамдуулан, депутадууд — палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд эдэ асуудалнуудаар СССР-эй правительствын дурадхаһан материалнуудые, документнүүдые уридшалан шэнжэлжэ эхилбэ.

1975 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай элидхэл СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков хээ.

СССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджет тухай ба 1973 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай СССР-эй финансын министр В. Ф. Гарбузовай элидхэл заседани дээрэ мүн лэ шагнагдаа.

Арадай ажахын түсэб, гүрэнэй бюджет ба бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое уридшалан хаража үзэхэ тушаа түсэблэлгын-бюджетнэ болон һалбаринуудай комиссинуудай хүдэлмэриин гурим тухай Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. И. Масленников мэдээсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо К. Ф. Ильяшенко, Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков, Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Рубен, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, министерствэнүүд ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, союзна республикануудай Госпланай түрүүлэгшэнэр, финансын министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон бусад организацинуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

(ТАСС)

США-гай Президент Владивостогто

ВЛАДИВОСТОК. Ноябриин 23. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй уулзахаяа мүнөөдэр эндэ США-гай Президент Джеральд Форд ерэбэ. Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ Дж. Фордые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад угтаба.

УЯЛГА АБААЛ ҺАА-ДҮҮРГЭ

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ, СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУДАА АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭЕ!

ЗЭДЫН, СЭЛЭНГЫН АЙМАГУУДАЙ 1974 ОНОЙ ДАБ ДЭЭРЭХИ ДҮНГҮҮД

1974 оной ноябриин 1-нэй байдалаар

МАЛ АЖАЛАЙ ТАЛААР	Зэдын аймаг	Сэлэнгын аймаг
Бүхыдөө үйлэдбэрилэгдэhэниинь (проц.)		
мяхан	—	—
hүн	97	83
ноohон	98	100,4
үндэгэн	103	—
Гүрэндэ худалдаха арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
мяхан	84	86
hүн	105	89
ноohон	107	106
үндэгэн	91	—
Малай тоо олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
үхэр	102	99,1
тэрэ тоодо үнеэд	91	91
хонид	106	102
гахай	174	100,2
морин	106	97
шубуун	62	—
Малай ашаг шэмэ (кг)		
hүн (үнеэн бүриhөө)	1637	1921
ноohон (хонин бүриhөө)	3,3	3,1
үндэгэн (тахяа бүриhөө)	159	—
Малай үдэсэ (түлжүүлэгдэhэниинь, толгойгоор):		
тугал (зуун үнеэн бүриhөө)	54	49
хурьган (зуун хонин, түлгэ бүриhөө)	75	83
поршоонхо (зуун эхэ гахай бүриhөө)	2127	1563
унаган (бүхыдөө абтаhаниинь)	697	231
ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ АЖАЛАЙ ТАЛААР		
Таряалан, сабшалангай ургаса (центнерээр, гектар бүриhөө):		
ороohо таряан	7,8	6,2
хартаабха	27	38
овощ	99	181
Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
үбhэн	52	66
силос	38	51
сенаж	46	15
корнеплодууд	1	—
Намарай паар (проц.)	72	98
Үрэhэ хааха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
ороohо таряанай	70	64
хартаабхын	—	18
Гүрэндэ тушааха арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):		
ороohо таряан	57	74
хартаабха	100	114
овощ	103	137

• • •

Эндэ толилогдоhон мэдээнүүд дээрэhээ хараад үзэхэдэ, мүрысэгшэ аймагууд энэ жэлдэ гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха, адууhа малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар нилээд амжалтануудые туйлаа. Илангаяа Зэдын аймагай ажахынууд нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, адууhа малайнгаа тоо нилээд олошоруулhан, ашаг шэмыень нэмээhэн, гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха жэлэйнгээ түсэб урагшатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Энэ талаараа тус аймаг республика доторoo дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ, үнгэрhэн гурбан кварталай дүнгөөр, КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

Дээрэ харуулагдаhан гол дүнгүүдээршье сасуулаад үзэхэдэ, Зэдын аймагай ажахынууд олонхи талаараа мүрысэгшэ Сэлэнгын аймагhаа түрүүлжэ ябана. Зүгөөр Сэлэнгын аймагай ажахынууд газар таряалангай ажалаар нүгөөдэhөө булюу дүнгүүдые туйлаа.

Эдэ хоёр аймагай хоорондохи социалис мүрысөөндэ 1974 ондо зарим тэды хүгжэлтэ үзэгдөө. Үнгэржэ байгаа жэлдэ тус аймагуудай хонишодой дунда мүрысөөн муу бэшээр эмхидхэгдээ гэжэ тэмдэглэмээр. Эдэ аймагуудай түрүү хонишод бэе бэедээ ябалсадаг болоно, дүй дүршэлөө халан абалсажа захалаа.

Үнгэрhэн зун Зэдын аймагай солото хонишод: РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Г-Ц. Г. Цыремпилова, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, Ленинэй болон Октябриин Революциин орденто Д. Я. Свистунов гэгшэд Сэлэнгын аймагай хонишодой суглаанда хабаадажа, хүн бүхэниинь өөhэдынгөө хүдэлмэриин онол арганууд, яажа олон хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлдэг тухайгаа хөөрэжэ үгөө hэн. Энэ хонишодые ехээр hонирхуулаа. Тиигээд тэдэнэр Сэлэнгын түрүү хонишодые 1975 ондо — юhэдэхи табан жэлэй эсэсэй жэлдэ мүрысэхөөр уриhан байгаа. Һаяхан Сэлэнгын совхозой түрүү хонишод Борьёогой совхоздо хүрэжэ, мүрысөөндэ уригшадтай социалис договор баталhан байна. Энээнhээ түрүүхэн Зэдын аймагай залуу хонишодой дундаhаа 1974 ондо чемпион болоhон В. Г. Базаров Сэлэнгын аймагай залуу хонишон — мүн лэ залуушуулай дундаhаа чемпион алдартай Ц-Д. Ш. Шиндаковые мүрысөөндэ урижа, 1975 ондо ажалай ехэ амжалта туйлаха байhанаа мэдүүлээ hэн. В. Базаров зуун хонин бүриhөө 150 хурьга, Ц-Д. Шиндаков — зууhаа 120 хурьга томо болгохо договор баталhан жэшээтэй. Эдэнэрэй hүүлээр лэ хоёр аймагай суута хонишод уулзажа, залуушуулайнгаа үүсхэл дэмжэhэн байха юм.

Хоорондоо эдэбхитэйгээр мүрысэхэ гээшэ гансахан бэе бэеэ ахин гараха, дүй дүршэлөө халан абалсаха удхатай бэшэ, мүн үйлэдбэриин талаар туhалалсаха ушартай ха юм. Иигэжэ Сэлэнгын аймагай зарим ажахынууд урдань Борьёогой совхозhоо үүлтэртэ хонидые абажа, үдхэдэг байгаа бшуу.

Хэрбээ хонишодой дунда гуримшажа байгаа энэ мүрысөөн шэнгээр хүдөө ажахынгаа бусад hалбарида хүдэлэгшэдэй дунда мүрысөө эмхидхээ hаа, бүришье hайн байгаа. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагта жэлдээ 5—6 мянган килограмм hү үнеэн бүриhөө абадаг суута hаалишад олон. Мүн эдэ ажахынуудта hү шэмэ ехэтэй үүлтэрэй мал бии. Энэ талаар Зэдын аймагай ажахынууд мүрысэгшэ аймагhаа туhаламжа абамаар байгаа.

Мүн Сэлэнгын аймагта сабшалангай баян ургаса абадаг луговодууд бии. Эдэнэрэй дүй дүршэлые халан абаха талаар Зэдын аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд hаналаа табимаар hэн.

Тэрэ мэтээр таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, кукурузашадай, овощ ургуулагшадай, бусад ажалшадай хоорондо мүрысөө hонирхолтойгоор, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ саг ерээ. Энээн тушаа мүрысэгшэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд анхаралаа табиха ушартай.

Мүрысэгшэ аймагуудай ажахынуудта дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд яhала бии. Илангаяа ниитын адууhа малые шэмэтэй hайн тэжээлээр хүсэд хангаха талаар хоюулаа гээгдэлтэй байhаар. Энэл ушар шалтагаанhаа боложо, адууhа малай үхэл гарзада орохо, эхэ малай hубайрха баримтанууд захаhаа.

Эдэ хоёр аймагай hү hаалиин фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Илангаяа үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха асуудалда ерэхэ жэлдэ анхарал горитой табигдаха бээзэ гэжэ найдахаар.

Жэлэй дүнгөөр хоёр аймагай түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл хоорондоо ябалсажа, 1974 оной дүн согсолжо, 1975 ондо бэелүүлхэ уялгануудаа тодорхойлжо, мүрысөөгөө шэнэ хүсэтэйгөөр үргэлжэлүүлхэ байна.

УЛААН ТУГАА АЛДАХАГҮЙГӨӨР

Дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй гурбан кварталай дүнгөөр мал ажалаа хүгжөөхэ талаар республика дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараhанай түлөө манай аймагта КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг hаяхан барюулагдаhан байна. Энэ ушар аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые угаа ехээр урмашуулжа, шэнэ амжалтада зоригжуулба.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта зорюулhан Хандалга бэшэгтэ харюу болгон аймагаймнай колхоз, совхозуудай ажалшад хоорондоо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хараалhан түсэбөө, абаhан уялгаяа урагшатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Үнгэрhэн арбан hарада гүрэндэ hү худалдаха жэлэй түсэб 105 процент, ноohон—107, мяхан—84, үндэгэн 91 процент дүүргэгдээд байна. Тиигэжэ мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха жэлэй түсэб бүхы зүйлөөрөө нилээд үлүүлэн дүүргэгдэхэ хараатай.

Арбан hарын туршада гүрэндэ худалдагдаhан продукциие нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэ болоо hаа, hүн — 18, ноohон — 19, мяхан — 9, үндэгэн 26 процент ехээр тушаагдаа. Мүн энэ үедэ малай ашаг шэмэ нилээд дээшэлээ: үнеэн бүриhөө 193 килограмм hүн ехээр hаагдаа, хонин бүриhөө 650 грамм ноohон ехээр хайшалагдаа, гүрэндэ тушаагдаhан үхэрнүүдэй, хонидой, гахайн шэгнүүр нилээд дээгүүр байна. тахяа бүриhөө 31 үндэгэн олоор абтаа. Тэрэшэлэн малай үдэсэ hайжаржа, 580 тугал, 11.014 хурьган, 1765 поршоонхо урда жэлэй энэ үеынхиhөө олон абтаhан байна.

Аймагай колхоз, совхозуудта мал hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй ашаар малай үхэл гарза нилээд хороогдоо. Эхэ малые үрэжүүлхэ, ороондо оруулха хүдэлмэри hайжаруулагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар аймагай ажахынуудта нёдондоной энэ үеынхиhөө үхэрэй тоо 2.322, хонид 21.619 толгойгоор олон болоо. Моридой тоо тэрэл хэмдээ үлэнхэй.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые ехээр худалдаха талаар аймагай бүхы ажахынууд зэргэ hайнаар оролдоо гэжэ тэмдэглэхээр. Энээнэй ашаар XX партсъездын, «Коммунизм», «Мир» колхозууд, Торинн, Оёрой, Борьеогой, «Заречный» совхозууд гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна hайндэртэ дүүргэhэн байна. Һү hаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Борьёогой совхозой Нугын фермэ (даагшань П. И. Линейцева), Торинн совхозой Хулдадай фермэ (даагшань И. И. Тугаринов) эрхимлэжэ гараhан байна.

Ажахы бүхэндэ ажалша бэрхэ hаалишад олон. Аймагай 351 hаалишадай 34-иинь юhэн hарада үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа дээшэ hү hаагаа. Борьёогой совхозой суута hаалишан Е. И. Грудинина энэ үедэ үнеэн бүриhөө 3208 килограмм hү hаажа шадаа. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Н. Б. Щергина, «Октябрьский» совхозой Ж. Аюшеева болон бусад түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Энэ жэлдэ манай хонишод нилээд ехэ амжалта туйлаа. Урда жэлэйхиhээ 2296 центнер ехэ ноohон гүрэндэ тушаагдаа. Энэ талаар Ленинэй, XX партсъездын, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд, «Октябрьский» совхоз шалгаржа гараа. Байгша ондо аймагай ажахынууд 136 мянга гаран хурьга абаа. Иимэ олон хурьган урдань огто абтаагүй юм. Борьёогой совхозой хонишод үрэжүүлэгдэhэн 100 хонин бүриhөө 116,8 хурьга абажа, тэрэнэйнгээ 113-ень томо болгоо. Тус совхозой эхэ хонидой 25 отарын 21-иинь зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга түлжүүлhэн байна. Мүн «Коммунизм» колхоз, Оёрой совхоз, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз түл hайнаар абажа, амжалтатайгаар томо болгоо. Эхэ хонидой бүхы 237 отарын 103-ниинь зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абаад, 80-иинь зууhаа зуу гаран хурьга түлжүүлhэн байна. Ахалагша хонишод Д. Я. Свистунов, Социалис Ажалай Геройнууд Г-Ц. Г. Цыремпилова, Г. Л. Рабдаев, орденто хонишод В. Г. Базаров, Н. Ч. Гомбоев, Г-С. Аюров, Г. П. Пансалов болон бусад түл абалгаар гайхамшагта амжалтануудые туйлаа.

Зуутанай тоодо олон залуушуул ороо. Энэ тон hайшаалтай. Залуушуулда туhалхэ, тэдэниие зуутанай зэргэдэ гаргаха гэhэн hайн hайхан үүсхэл манай суута хонишод гаргаhан юм.

Аймагаймнай 8 хонишодой бригада түл абаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Тэдэнэрэй тоодо Д. Я. Свистунов, Г-С. Г. Цыремпилова, Г. Л. Рабдаев, С. Б. Цыреторов, Н. Ч. Гомбоев, Х. Ч. Дымбрылов, Б-Н. Г. Гомбожапов, Ж. Б. Аюшеев гэгшэд ороно.

Хонишоднай юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ урдаа бүри ехэ зорилго табинхай. 1975 ондо бүхыдөө 132 мянган хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3,4 килограмм ноohо хайшалха гэжэ шиидэнхэй. Залуу хонишон В. Базаров зуун хонин бүриhөө 150 хурьга томо болгохо гэжэ шиидээд, аймагай хонишодой дунда социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр захалба.

Аймагай колхоз, совхозууд энэ жэлдэ малаа зунай ногоон дээрэ hайса бэлшээн таргалуулха, үбэлжэлгэдөө сар соонь hайнаар бэлдэхэ талаар ехэ уялгануудые абажа, республика доторoo социалис мүрысөө үүсхээ hэн. Энэ талаар республикынгаа олонниитын үмэнэ зарим тэды тоосоо хэхэ болонобди. Юhэн hарын дүнгөөр аймагай ажахынуудта малай шэгнүүр урда жэлэйхиhээ нилээд ехээр нэмээгдээ. Жэшээнь, үхэрнүүдэй шэгнүүр 31 процент, гахай — 47, хонид 56 процентээр нёдондонойхиhоо ехээр нэмээгдэhэн байна. Эндэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд малаа бэлшээн таргалуулха хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэжэ шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Илангаяа Ленинэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ «Мир», «Коммунизм» колхозууд, Борьёогой, «Октябрьский», Торинн совхозууд малаа hайнаар бэлшээн таргалуулаа. Энээнииень гүрэндэ тушаагдаhан малай дунда зэргын шэгнүүр гэршэлжэ үгэнэ. Жэшээнь, «Мир» колхоз үхэрнүүдээ 422 килограммтайгаар, «Коммунизм» колхоз 406 килограммтайгаар тушаагаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн Тама-Сурун Мункуев зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдээ сүүдхэдэ дунда зэргээр 920 граммаар нэмээhэн байна. Иимэ түрүүшүүл олон. Мүнөө үедэ аймагай ажахынуудта 3.878 үхэр шахан таргалуулагдажа байнхай.

Тиигэбэшье мал ажалдамнай дутагдалнууд үшөөл бии байhаар. Малай ашаг шэмэ мүнөө үе сагай эрилтэ хангана гүй. Ойрын жэлнүүдтэ бүхы аймагаараа үнеэн бүриhөө 2.000 килограмм hү haaха, хонин бүриhөө 3,5—4 килограмм ноohо хайшалдаг болохо ёhотойбди. Малшадай ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха талаар ехэ юумэн хэгдэхэ байна.

Энэ жэлэйнгээ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ аргатайбди. Имагтал бии байгаа үбhэ, hолоомо болон бусад тэжээлээ хэршэжэ, худхажа малдаа үгэхэ байнабди.

Ниитын адууhа малые тэжээлээр хангаха, гүрэндөө ороohо таряа болон бусад продукци горитой худалдаха зорилгонуудаа энэ жэлдэ мүн лэ урагшатайгаар бэелүүлхэ талаар ехээр оролдоhон байнабди. Аймагай олонхи ажахынууд урда жэлэйхиhээ ехэ үбhэ, сенаж, ногооной гурил, силос, таряа талхалаhан зүйл бэлэдхэhэн байна. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 81 мянган центнер таряан оруулагдаа. Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хартаабха, овощ худалдан абаха түсэбөө дүүргэнхэй.

Аймагай ажахынууд hүүлэй дүрбэн жэлдэ 6.450 гектар, тэрэ тоодо энэ жэлдэ 2.300 гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулаа. Тиигэжэ байгша ондо 96.604 гектарта тарилга хээбди. Тэрэнэй 71 мянга гаран гектарыень ороохото ургамалнууд эзэлнэ. Нёдондоноохидо оробол, 109 мянга гаран центнер ороohо таряан ехээр абтаа.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула тэндэ 104 мянга шахуу тонно наг шэбхэ гаргагдаа hэн. 5.554 гектар таряаланда, 2.854 гектар сабшаланда минеральна үтэгжүүлэл оруулагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ байгуулагдаhан лугомелиоративна отрядууд сабшалан hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тиигэжэ ургасыень нилээд дээшэлүүлhэн байна.

1975 ондо таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, эгээн ехэ ургаса үгэдэг ургамалнуудай тарилга үргэдхэхэ хэмжээнүүд хараалагдажа, тэрэнээ бэелүүлжэ захалаабди.

Сэлэнгын аймагтай мүрысэдэг гээшэбди. Тэд мүрысөөнэй дүн саг соогоо шалгагданагүй, хоорондоо үсөөн ябаhанабди гэжэ тэмдэглэхээр. Ерэхэ жэлдэ мүрысөөгөө улам хүсэтэйгөөр ябуулхыень эмхидхэхээр гэжэ hанагдана.

С. ЖАРГАЛОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ШЭНГЕЭР АЖАЛЛАХА

Сэлэнгын аймагай хүдөөгэй ажалшад юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

Энэ жэлэй хэды ган гасууршье байбал, аймагай ажалшад нёдондо жэлэйхиhээ нилээд ехэ таряашье, үбhэшье абаhан байна. Гүрэндэ таряа тушааха талаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шалгаржа, жэлэйнгээ түсэбые гурба дахин үлүүлээд, бүхы табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Мүн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряашад гүрэндэ ороohо тушааха түсэбөө үлүүлээ.

Ургаса хуряалгын үедэ комбайнернууд Д. Б. Жапов, М. И. Ковалевский, Д. Ш. Сампилов, Ю. М. Ковалевский гэгшэд ажалай эрхим дүн туйлажа, тус тустаа 5600—6240 центнер хүрэтэр таряа хуряаhан байна.

Ниитынгээ мал ажалда үбhэ, тэжээл бэлдэлгэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын совхозой ажалшад амжалтатайгаар хүдэлжэ, хараалhан түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Энэ хэрэгтэ луговодууд Ш. Н. Очиров, С. С. Ванданов, Ш. А. Ахметханов, Д. М. Бадмажапов, П. С. Лозовой, А. П. Протопопов болон бусад горитойхон хубитаяа оруулаа юм.

Химиын совхозой кукурузашан Б. Р. Жамбалов 370 гектар газарhаа гектарай 172 центнер ургаса хуряажа, 6,4 мянган тонно силос дараа.

Манай аймагай мал ажалай гол hалбариинь хонин жал болодог, мүнөө аймагаймнай ажахынуудта 250 мянган хонид үбэлжэжэ байна. Үнгэрhэн үбэлжэлгын хүндэхэншье hаа, хонишоднай 1974 ондо муу бэшэ амжалта туйлаа. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, хонидой тоо 2,4 мянгаар олошорhон, хонин бүриhөө 3,3 килограмм ноohон хайшалагдаhан, ноohо худалдаха түсэбөө 576 центнерээр үлүүлhэн юм.

Хонин ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ Сэлэнгын совхозой, Карл Марксын, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай хонишод горитойхон амжалта туйлаhан байна. Сэлэнгын совхоздо, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хонин бүриhөө 3,6 килограмм ноohон хайшалагдажа, ноohо худалдаха түсэб hайнаар дүүргэгдээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Алтайн хизаарhаа үүлтэртэ хонид асарагдана. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо дүрбэн мянга шахуу хонид асарагдажа, энэ жэлдэ хоёрдохёо түл абагдаа, үүлтэртэ хонин бүриhөө 6 килограммhаа үлүү ноohон хайшалагдаа. Мүнөө үедэ үүлтэртэ хонидые үдхэхэ шэнэ Сүхын совхоз эмхидхэгдээд байна. Эндэ байгша ондо 8 мянгаад үүлтэртэ хонид суглуулагдажа, ажахы 13 мянга гаран хонидтой болоод байна. Саашадаа энэ совхоз жэл бүхэндэ 8 мянгаад хурьга түлгэдые бэшэ ажахынуудта худалдажа байха юм.

Үнгэрhэн жэлдэ түл абалгаар Сэлэнгын совхозой Бэлюутын, Нарhатын отделениинхид, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Дээдэ-Юрөөгэй, Талын-Булагай бригадынхид, Химнын совхозой нэгэдэхи отделениин хонишод hайн амжалтануудые туйлаа. Бэлюутынхид зуун хонин бүриhөө 107 хурьга бүхы отделенеэрээ абаhан байна.

Аймагаймнай хонишодой дунда зуутан жэлhээ жэлдэ олошорно. Хэрбээ 1973 ондо 15 хонишод зуун хонин бүриhөө зуу, зуу гаран хурьга абаhан hаа, энэ жэлдэ 32 хонишон иимэ амжалта туйлаа.

Табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Сэлэнгын совхозой А. М. Акулов эрхимлэжэ, зуун хонин бүриhөө 132 хурьга түлжүүлhэн, 3,79 килограмм ноohо хайшалhан, хурьгадаа дунда зэргээр 23 килограммда хүргэжэ тушааhан байна.

Залуу хонишодой дунда аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ Ц-Д. Ш. Шиндаков хүртэhэн юм.

Аймагайшье, республикыншье хонин ажалай хүгжэлтэдэ габьяатай хонишодшье, мэргэжэлтэдшье, хүтэлбэрилэгшэдшье яhала олон гээшэ. Тэдэнэй дунда Ленинэй орденой кавалер, республикын габьяата малшан Б. Г. Банзаракцаева, Б. Н. Чагдуров, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ж. Б. Санжиев, Ленинэй орденто В. Г. Санжиев, Ленинэй орденто В. Г. Романова, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Ж. Б. Ванкеев, Сэлэнгын совхозой директор байhан, мүнөө тусхайта пенсионер, Ленинэй хоёр орденой кавалер Н. А. Мельников болон бусад.

Манай аймагай хонишод хүршэ Зэдын аймагай хонишодтой мүрысэдэг юм, бэе бэедээ ябалсажа олоhон дүршэлөө, ажалайнгаа оньhые дэмжэн абалсажа байдаг. Залуу хонишодой Виктор Базаровай, Цырендоржо Шиндаковой үүсхэлээр республика дотор дэлгэрhэн мүрысөө манай суута хонишод А. М. Акулов, В. Г. Романова, В. Д. Чойжамсуев үндэр дээрэ сэгнэжэ, Борьёогой совхозой хонишод Д. Я. Свистунов, Г. Л. Рабдаев, Д. Г. Дониев гэгшэдтэй мүрысөөнэй договор баталhан байна. Энэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэн, аймагаймнай бэшэшье хонишод социалис мүрысөөндэ оролсожо байна.

Аймагтамнай мүн эбэртэ бодо мал үсхэбэрилэгдэнэ. Мүнөө 5 мянгаад hаалиин үнеэдтэйбди. Гүрэндөө hү тушааха талаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Сэлэнгын, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозууд амжалтатай ябажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишад жэлэйнгээ түсэбые Агуу Октябриин hайндэртэ дүүргэhэн тухайгаа мэдээсээ бэлэй.

Һаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ үүлтэртэ үнеэдэй фермэнүүдэй hаалишадай дундаhаа Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина түрүүлнэ. Арбан hарын дүнгөөр Надежда Лазаревна 18 үнеэдhээ 96377 килограмм hү hаагаа, энэнь үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр 5072 килограмм болоно. Һүнэй товарна фермын hаалишадай дундаhаа Т. С. Закирова үнеэн бүхэнhөө 4.353 кг. hү hаажа, социалис мүрысөөнэй манлайда ябана.

Арбан hарын дүнгөөр 61 hаалишаднай жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Тэдэнэй тоодо нүхэд Х. Ж. Цацаева, Р. Б. Цыбикова, Л. Д. Дылыкова, Л. И. Думнова, Б. Д. Раднаева, Л. Н. Бадмаева, Н. Э. Ишиева болон бусад бии. 17 hаалишаднай 50—91 мянган килограмм hү hаажа, эрхим амжалта туйлаба.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой Харганаагай hү hаалиин фермын коллектив энэ үбэлжэлгын долоон hарын туршада үнеэн бүриhөө 1300 килограмм hү haaха социалис уялга абажа, аймагай hаалишадые мүрысөөндэ оролсохыень уряалhан байна. Энэ уряаень бэшэ фермын hаалишад дэмжэжэ, үндэр уялгануудые абаа. Мүнөө үедэ манай аймагай hаалиин фермэнүүдэй коллективүүд Тульска областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай нээмэл бэшэгтэй, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишадай уялгануудтай танилсажа, фермын ажалай культурые hайжаруулха, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалжа байнхай.

Сэлэнгын совхозой hаалишан Ранса Лубсановна Цыбикова жэл бүри hү ехээр hаажа, ганса совхоз соогоо бэшэ, аймаг соогоо дэлгэрhэн мүрысөөндэ илажа гарадаг юм. Түсэбтэ табан жэлэй, тодорхойлхы жэлдэшье тэрэ даажа абаhан үнеэн бүриhөө hү ехээр haaхын түлөө оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Л. Цыбикова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Колхоз, совхозуудhай саашадаа үйлэдбэреэ бүри хурданаар хүгжөөхэ аргатай. Имагтал ажахы бүхэндэ таряашад, түрүүшүүлдэл адляар ажаллажа, урдаа табиhан зорилгоёо үлүүлэн дүүргэхэ ушартай.

Манай аймагай ажалшад хүршэ Зэдын аймагайхидтай хэдэн жэлэй туршада мүрысэнэ. Энэ мүрысөөн али алиндамнай айхабтар туhатай, шэнэ, түрүү арга дүршэлөө халан абалсахада зохид байhаниинь элитэ. Ерэхэ жэлдэ мүрысөөгөө бүри хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ, бэе бэедээ ходо ябалсажа, мүрысөөнэйнгөө дүн квартал бүхэндэ шалгалсажа байбал, hайн гэжэ hанагдана. 1975 ондо — юhэдэхи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ шэнэ амжалта туйлахаар тэмсэе.

С. РИНЧИНОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь.

Борьёогой совхозой суута хонишон Гасаран Рабдаевай үбсүүе Социалис Ажалай Геройн Алтан одон гоёоно. Аймагай түрүү хонишон баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэдэг hайн hайхан заншалтай юм. Манай зураг дээрэ нүхэр Рабдаевай (зураг дээрэ баруун гарhаа) аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ залуу хонишодтой хэр ёhoор жөөрэлдэжэ байхыень харанат.

СОВЕТ-МОНГОЛ НАЙРАМДАЛАЙ СОЛО ДУУДАЛГА

...Молор һайхан Монгол ороной хүхэ сэнхир огторгойгоор хүлэг морёор наранай туяа дамжан дабхижа ябаһан хүн. Манлай дээрэнь мандаһан солото соёмбо, орой дээрэнь улаан одон... Энэ хадаа Монголой Арадай Республикын һүлдын тэмдэг—герб, түрынь туг хюура дээрэ алтаар һиилээтэй, ниитэ бүгэдын анхарал татажа байдаг. Дэлхэй дээрэ иимэ һүлдэ тэмдэгэй мүндэлһэнһөө хойшо тэбхэр табин жэлынь гүйсэжэ, алтан ойгоо найрлажа байна. Мүн хамта Монгол ороной коммунистнууд, бүхы ажалшан арад түмэн, олон тоото ухаатан бэлигтэн Арадай революционно партиингаа түүхэтэ III съездын, Монголой хүгжэлтые капиталис бэшэ замаар сэхэ социализм тээшэ зорюулха гэһэн Ленин багшын һургаалые бэелүүлхэ гэжэ шиидхэһэн съездын болоһоор мүн лэ табин жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Эдэ ехэ баярай найрта Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй ерэхэеэ байһан ушарал хадаа онсо ехэ удха шанартай. Мүнөө монгол хүн бүхэн гүн сэдьхэлээ доһолгон, дээдын хүндэтэ айлшанаа угай һайхан монгол заншалаараа аюуша хадагаа дэлгэн угтажа, баяр баясхалангаа дабхар дабхар хүргэн, хүндэлхөөр түхеэрэнхэй.

Монголой Арадай Республикын байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн табин жэлэй алтан ойдо зорюулагдаһан монгол совет найрамдалай һара эдэ үдэрнүүдтэ уужам дэлюун орон соогуурнь болоно дүүрэбэ. Энэ һара соо Монгол ороной бүхы айл, сомон, аймаг, хотонуудта совет-монгол хани барисаанай соло дуудалган болоо. Уран зурагуудай выставкэнүүд, уран һайханай уншалганууд, дуу хүгжэмэй концертнүүд, кино харалганууд үргэнөөр үнгэргэгдөө. Монголой уран зохёолшод, зураашад, хүгжэмшэд шэнэ шэнэ бүтээлнүүдые бэшэжэ, түрэл ороноймнгоо түрын жасада табина. Монгол орондо совет хүнүүд олоороо айлшалжа, арад түмэнэйнь ажалай ехэ туйлалтануудые, ажахынь асари ехэ амжалтануудые үзэжэ, үнэн зүрхэнһөө баясана.

Илангаяа совет-монгол соёлой холбоон хабарай сэсэг мэтэ һалбаран байһыень онсо тэмдэглэхэ хүсэл түрэнэ. Соёл культурын талаар манай арадуудай хоорондохи хани холбооной үлгы дээрэ агуу ехэ Ленин, алдарта жанжан Сүхэ-Баатар байһан юм. 1921 ондо В. И. Ленин Монголой түлөөлэгшэнэртэй уулзаха зуураа, монгол ород арадуудай хани барисаае хүгжөөхэ тухай зааһан байна. Хожомынь уданшьегүй тэрэ түүхэтэ уулзалгада хабаадагшадай нэгэн Эрдэни Батухан Максим Горькидо бэшэгээр хандажа, иимэ асуудал табиһан байгаа: «Бидэнэр ород уран зохёол оршуулжа эхилхэмнай. Энэ хүдэлмэридөө ямар гол ёһо баримталаа һаа гэжэ һананабта?» Тэрээндэнь Алексей Максимович: «Эдэбхи түгэс ёһо баримталха шухала» гэжэ харюусаһан байха юм.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо ородой болоод, олонациональна совет уран зохёолой түрүү һайн номуудые шэлэжэ, эдэбхи түгэлдэрөөр оршуулха угаа ехэ, угаа һайхан, бүри харюусалгатай ажал Монголдо эхилһэн юм. Тэрэ үеын бэлигтэ зохёолшод Д. Нацагдорж, Буяннэмэхэ, Ц. Дамдинсүрэн, Б. Ринчен, Э. Оюун болон хойто үеын залуу С. Бадраа, Ч. Чимид, Г. Амар, М. Шатар, Ш. Очирбат болон бусад энэ ехэ хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр оролсоһон байгаа.

Тингэжэ үнгэрөөшэ табин жэлэй хугасаа соо Монголой хэблэлэй газар табан зуугаад ород болон олонациональна совет зохёолой 600 гаран номуудые монгол хэлэн дээрэ оршуулжа гаргаһан байна. Монгол орон дотор мүнөө Пушкинай, Некрасовай, Л. Толстойн, Н. Гоголиин, М. Горькиин, М. Шолоховой, Джамбулай, Гамзатовай, Айтматовай, Хоца Намсараевай болон бусад олон авторнуудай зохёолнууд айхабтар ехээр һонирхогдодог.

Һүүлэй үеыешье абажа харая. Мүнөө үеын элитэ оршуулагшад энэ ажалаа бүри эршэдхэжэ байһаниинь үзэгдэнэ. Миин хэдэхэн жэлээ абахада, солото поэт Ч. Чимид А. С. Пушкинай «Евгений Онегин» романиие оршуулаа, үнинэй оршуулагша, элитэ зохёолшо С. Бадраа Максим Горькиин «Клим Самгиниие», Б. Дашцэрэн М. Шолоховой «Номгон Дониие», поэт М. Цэдэндорж СССР-эй арадуудай поэзиин шэлэгдэмэл дээжэ зохёолнуудай антологиие оршуулжа, орон доторoo суурхуулһан габьяатай. Гадна буряад зохёолой гол гол ехэ бүтээлнүүд бултадаа шахуу Монголдо хэблэгдэһэн байна.

Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулжа, манай монгол уран нүхэд буряад табяад поэдүүдэй шэлэгдэмэл шүлэгүүдые монголшоложо, «Саһан дуулгата Саян» гэһэн хүгжэмтэ гаршагтайгаар хэблэжэ эльгээһэндэнь бидэ үнэн зүрхэнһөө баясаа һэмди. Энэ ехэ хэшэг бэлэгтэнь бидэ, буряад поэдүүд, мүн лэ өөһэдынгөө гарай харюу бэлэг эльгээһэн байнабди. Энэмнай «Алтан соёмбо гэжэ антологи.

Энэ хоёр номуудые гол баримталһан хоёр талын хөөрэлдөөн һаяхан Улаан-Баатарта, Монголой зохёолшодой холбоондо болобо. Энэ нүхэд ёһоной аад, нюур сахилгагүй сэхэ хөөрэлдөөндэ Монголой зохёолшод, ирагуу найруулагшад, шүүмжэлэгшэд, оршуулгын совет дэй гэшүүд хабаадалсаба. Мүн иимэ хоёр талын хөөрэлдөөн ерэхэ жэлдэ Улаан-Үдэдэ болохоор хараалагдана.

Автономито Совет Социалис Республика ба Монголой Арадай Республика хоёр хана хаяа хадханжа һууһан һайн һайхан хүршэнэр, мяха шуһаараа холбоотой анда садан аха дүүнэр юм. Буряадай АССР-эй алтан ойдо айлшалжа ерэхэдээ, МНРП-гэй Түб хорооной нэгэдүгээр секретарь, МНР-эй Ехэ хуралай Президиумэй түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал нигэжэ хэлэһэн байдаг: «Монголой Арадай Республикатай хүршэ нэгэн хилэтэй Совет Буряад орон харилсаа барисаае хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэһэн ба дүүргэжэ байһыень бидэнэр үнэн сэдьхэлһээ мэдэрэн тэмдэглэнэбди». Ингэжэ хэлэһыень манай ажалшад зүрхэн дээрээ тогтоон хүлеэжэ абанхай.

МНРП-гэй анха эмхидэһэн манай Хяагта городые Монголой дээдэ хайра болохо «Сүхэ-Баатарай орденоор» шагнаһан ябадал, МНРП-гэй ЦК-гай нэгэдүгээр секретарь нүхэр Ю. Цеденбалые Хяагта городой хүндэтэ эрхэтэн болгоһон ябадал хадаа хүршэ хоёр республикануудай хоорондохи хани халуун барисаае бүри бэхидхэнэ.

...Найрамдал. Хани барисаан... Эдэ үгэнүүд мүнөө ород, буряад, монгол зохёолшодой бүтээлнүүд соогуур эгээл гоё аялга дуунууд шэнгеэр зэдэлнэ. Юрэ, Монголой уран зохёолшод, ирагуу найруулагшадай дунда ябахада, Монгол ороной мүнөө үеын байдалые харуулһан уран гоё нэрэ үгэнүүд таһарнагүй. Энэ хадаа «Дархан», «Налхай», «Шарын-гол» гэһэн гайхамшагта үгэнүүд. Энэ хадаа үнэтэ шухаг малтамалаар баян Орхон Сэлэнгэ хоёр ехэ мүрэнүүдэй хоорондохи уулын хормойдо бодожо байгаа солото промышленна ехэ город! Зэд болон молибден гэдэг шухаг малтамалнуудые ашаглаха совет-монгол хамтын ехэ предприяти. олон мянганай үндэр үргэн город эндэ, Монголой сэсэглэмэ дайда дээрэ, Монголой эльгэлмэ дэлюун аялга дуун доро эрдэни шухаг зэндэмэни мэтээр мүндэлэн түрэжэ байна.

Иимэ арюун тэнигэр, амжалта түгэлдэр үйлэ хэрэгэй үүдэнһээ бүрин эрхэтэ, Бүгэдэ найрамдаха Монгол арад улас республика болоһонойнгоо хахад зуунай алтан ойе дэмбэрэлтэ һайхан намарай хонгор сагта угтажа, Советскэ Союзай болон бүхы социалис оронуудай шуһан барисаата аха дүүгэй барисаан дотор найрлажа байна.

— Даян дэлхэйдэ энхэ тайбан мандатугай! — гэһэн халуун уряал мүнөө Монгол орон дээгүүр түмэн һайхан хоолойгоор зэдэлэн байна.

Мандаха болтогой!

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Ч. ЛХАМСУРЭН, Монголой Гүрэнэй шангай лауреат

УЛААН-БААТАР

Монголой Арадай Республикын нийслэл хото Улаан-Баатарай 50 жэлэй ойдо

Мүнгэн саһа бударган хаялһан,
Хүнгэн набша бужэглэн хиисхэһэн
Октябрь һарын шэмэрүүхэн үглөө би
Омогтой, сэсэрлиг дундуур ябанаб.
Сайбар сагаан сэсэгтэл адли
Саһанай бударһан манараан дор,
Урaг шара алаг эрбээхэйдли
Уляаһанай бужаганаһан набшас дунда
Эбхэмэл хүлтэй табюураа тааруулжа
Эбтэйхэн гэгшээр һуурижуулжа табяад,
Зузаахан дэбтэрэй хуудаһа дэлгэһэн
Зурааша залуу хүниие харалайб;
Засагай ордониие бултыень зураад,
Жанжанай хүшөө наананъ табяад,
Улаан-хүхөөр түрынгөө далбаа будаад,
«Улаан-Баатарай зүрхэн» гээд доронь бэшэбэ.
Энхэ түрын ендэртэ һайхан талмай,
Эрхэтэ Уласай түрэлхи далбаа,
Ухаанта Сүхын ухаа моритой хүшөө —
Улаан-Баатарайш, Улас Монголойш зүрхэн!
Агуу Ленинтэй Сүхэ-Баатар бараалхажа,
Алтан моторһоонь арюун туһаламжа хүртөөд,
Эреэн могойн хорото бүлэгые илаад,
Эрхэ сүлөөгөө энэ талмайһаа зарлаа һэн.
Багша Ленинэй гэгээн тунгалаг һургаалаар,
Баатар жанжанай гэрэлтэ мэргэн заалтаар,
Тэмүүлэн дабхиһан шандааһата хүлэгэй хурдаар
Тэмсэл илалтын бэлигэй тэмдэг болоһон
Хайрые татаһан нийслэл хотоёо бидэнэр
Хани нүхэдөөрөө бахархан хаража,
Халуун гараараа барин барин тэлээд,
Хан хорбоод алдараа дурасхаажа байнабди...
Зол жаргал түгэлдэр
Улаан-Баатараймнай амгаланда
Зорилго нэгэтэднай
баяр мэндээ хүргэжэ байна.
Ударидагша мэргэн партимнай
ерээдүйдэ хүтэлжэ, наранда
Удаан жаргалай замаар
улад зомнай дэгжэһээр байн.
Улам жабхаланта
50 наһанайнгаа алхамда
Улаан-Баатарнай
урагшаа түргэн дабшаһаар байн.

Цэдэн ГАЛСАНОВ буряадшалба.

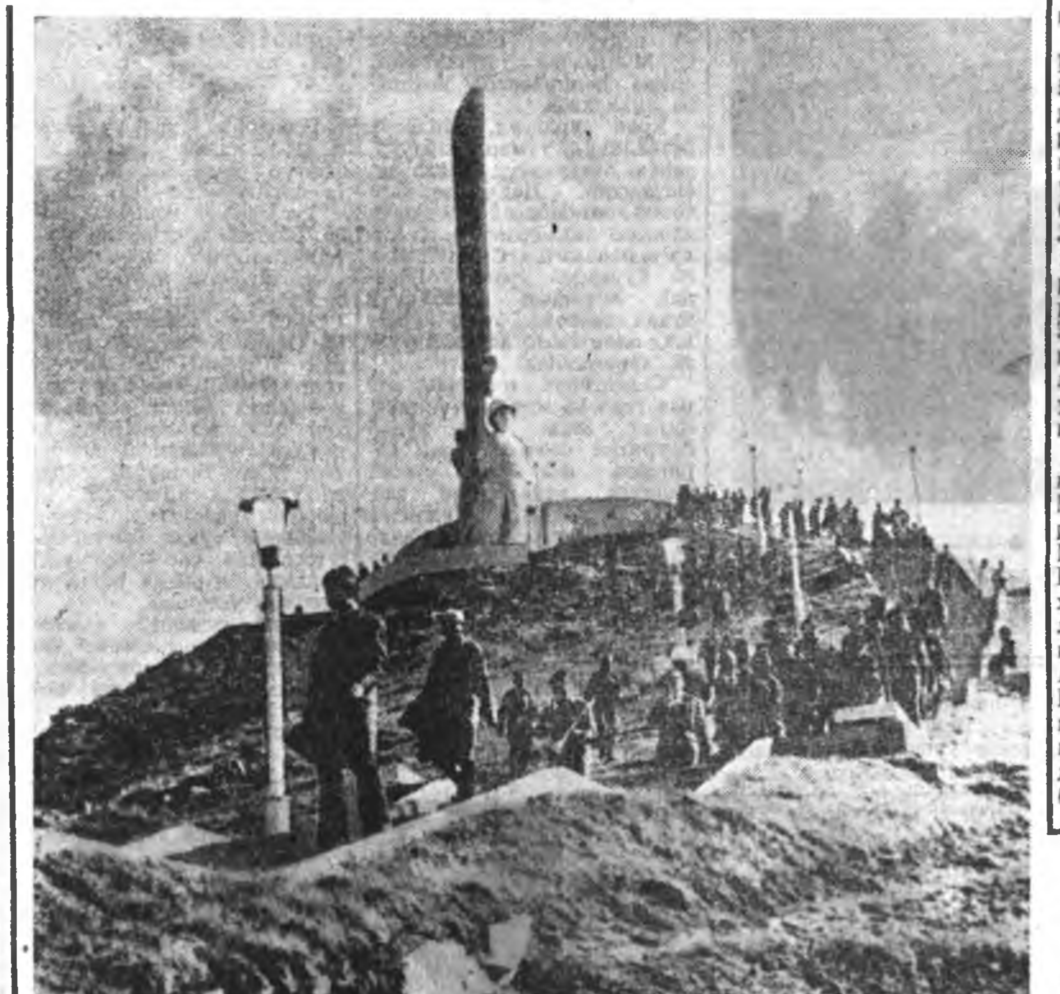

Монгол. Зайсан толгойн оройдо бодхоогдоһон хүшөө Улаан-Баатарай алишье зүгһөө тон элээр харагдана. Тэбхэрхэн шулуунууд дээрэ «Алтан-Булаг», «Толбо-Нуур», «Халхын-гол» гэжэ бэшэгдэнхэй. Монголой эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэһэн совет ба монгол сэрэгшэдэй ябаһан газарнуудһаа абтаһан шорой тэдэ шулуунууд доро хадагалаатай байдаг.

ХОЁР ТЕАТРАЙ ХАНИ НҮХЭСЭЛ

Монгол драматургнуудай зүжэгүүдэй манай эндэ, мүн буряад авторнуудай зүжэгүүдэй Монголдо табигдахада, бидэ гайхадаггүйбди. Юуб гэхэдэ, аха дүү хоёр арадуудай хоорондохи хани нүхэсэл Ленин багшаһаа, Сүхэ-Баатарһаа эхитэй ха юм.

Манай орондо Монголой театрай бүлэгүүд саг үргэлжэ гастрольдо ерэжэ, зүжэг наада харуулдаг заншалтай. Тиигэжэ Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ монгол драмын, мүн Чойбалсан хотын хүгжэмтэ-драмын театр, Монголой дуу, хатарай ансамбль манай орондо ерэжэ, һонирхолтой гоё зүжэг наадаараа совет хүнүүдые баясуулһан байха.

Долоон жэлэй саана, мүн 1972 ондо Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ монгол драмын театр манай республикада гастрольдо ерэжэ, искусствада дуратайшуулые баясуулаа бэлэй. Гансашье нийслэл хотодомнай бэшэ, мүн Хэжэнгын, Яруунын, Хориин, Зэдын болон Сэлэнгын аймагуудаар ябажа, зүжэгүүдые харуулһан байна. Дэлхэйн классигуудай, жэшээнь, В. Шекспирэй «Отелло», «Лир хаан» гэжэ зүжэгүүдые харуулһан юм. Гол рольнуудтань Монголой арадай артист, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Гомбожавын Гомбосурэн наадажа, бэлигтэй бэрхэ байһанаа харуулаа һэн. Гадна монгол драматургнууд Д. Намдаг, Ч. Лодойдамба, Л. Ванган болон бусадай зүжэгүүдые табиһан юм.

1971 ондо монгол арад МНРП-гэй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе тэмдэглээ һэн. Энэ ойтой дашарамдуулан, манай театр монгол драматургин фестиваль үнгэргөө бэлэй. Тиигэжэ Ч. Ойдобой «Далан Худалч», Ч. Лодойдамбын «Гарай табан хурган», Д. Намдагай «Ээдрээ» гэжэ зүжэгүүдые найруулан табиһан байнабди. Эдэ зүжэгүүдые МНР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, Монголой мэдээжэ уран зурааша Ц. Доржпалам шэмэглэн гоёогоо бэлэй.

Энэ фестивальда Монголой мэдээжэ артистнууд, жэшээнь, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Гомбожавын Гомбосурэн, МНР-эй габьяата артистка Т. Цыбенжаб, артистка Ж. Лхамхүү хабаадалсажа, дээрэ нэрлэгдэһэн зүжэгүүдэй гол рольнуудта наадалсаһан байна. Айлшаднай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм. Зүжэгтэ наадаһыень, баян дүй дүршэлөө буряад артистнарта дамжуулжа үгэһыень үндэрөөр сэгнэһэн шуу. Монгол артистнар баяр хүргэжэ, бэе бэеынгээ бэлиг шадабарида һуралсажа байхада аргагүй туһатай гэжэ тэмдэглээ һэн.

Монгол драматургин фестиваль манай республикын олониитые ехэтэ һонирхуулһан байна. Монголой, Буряадай искусствын уран бэлигтэйшүүл нэгэдхэмэл концерт табижа, аха дүү хоёр арадай хоорондохи хани нүхэсэлэй яһала урагшатайгаар хүгжэжэ, улам бэхижэжэ байһые гэршэлээ бэлэй.

Тиихэдэ Буряадай искусствын түлөөлэгшэд аха дүү Монгол орондо гастрольдо ошожо, бэлиг шадабаряа харуулһан байха. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ, 1943 оной октябрь һарада МНР-эй правительствын уряалаар Буряадай хүгжэмтэ-драмын театр Улаан-Баатар ошоһон юм.

Манай буряад драмын театр Монгол орондо хоёр удаа (1965 ба 1972 онуудта) гастрольдо ошоһон байна. Элитэ совет драматург К. Треневой «Любовь Яровая», дэлхэйн драматургин классик В. Шекспирэй «Хэдэр эхэ номгоруулга». Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур», Ц. Шагжинай «Хабарай дуун», В. Халматовай «Базарай бүлэ», Ч. Айтматовай «Улаан пулаадтай уляангирхан», М. Каримай «Айгуль хүүхэнэй орон», монгол драматург Д. Намдагай «Ээдрээ», Д. Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэжэ зүжэгүүдтэй монгол харагшадые танилсуулаа һэмди. Улаан-Баатар, Чойбалсан, Үндэрхэн, Дархан, Сүхэ-Баатар хотонуудай ажалшадта зүжэгүүдые харуулжа, ехэл хани халуунаар угтуулаа бэлэйбди.

Тэрэшэлэн промышленна предприятинуудта, госхозуудта ошожо, концерт наада харуулһан байнабди. Эдэ мэтыемнай МНР-эй правительство үндэрөөр сэгнэжэ, Хүндэлэлэй грамотаар, мүн «Найрамдал» гэжэ орденоор манай театрые шагнаһан байна.

Ингэжэ бэе бэедээ ябалсажа, бэлиг шадабаридаа һуралсажа байхада айхабтар туһатай гээшэ. Аха дүү хоёр арадай хоорондохи хани нүхэсэлэй улам бэхижэжэ байһанай толотомо һайхан гэршэ иимэ ха юм.

Ц. БАЛБАРОВ,
Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай директор, РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮҮХЫМНАЙ АЛТАН ХУУДАҺАН

1924 он Монголой ажабайдалда онсо һуури эзэлнэ. Арадай Агуу ехэ нэгэдэхи Хурал үндэһэн хуулиин конституци баталан абажа, Монголой Арадай Республикые байгуулагдаһан дээрэ соносхоһон байна.

...Хэды жэлэй саада тээ, «Боро хулгана жэл» гэжэ тууҗаяа бэшэжэ байхадаа (хуушан монгол календаряар энэ жэл 1924 онтой тудалдана) нэгэ хүнэй хөөрөөе хэрэглэһэн байнаб. Ушар юуб гэхэдэ, үгытэй айлай басаган тэрэ жэлдэ нээгдэһэн эхин классуудай һургуулида һурахаа орожо, һууринай хүн зониие ехэтэ гайхуулһан, баясуулһан юм. Арадай революциин тон ехэ туйлалта юуб гэхэдэ, монгол эхэнэрнүүдэй эрдэм һургуулитай болохо, гэгээрхэ хэрэгтэ харгы зам нээһэн байна. Монгол эхэ хэды зуун жэлдэ дарлуулжа, доромжолуулжа ябаа. Баян айлда зарса болоо, үбгэндөө богоолшолуулаа. Ниитэ зоной дунда хүн бэшэги ябаха, ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха эрхэтэ арадай революци туйлаһан юм.

Феодализмын гээгдэнги һүхай байдалһаа монгол арад зобожо, үзэг бэшэгшье мэдэхэгүй, үндэһөөрөө үгы болохо туйлдаа хүрөөд ябаа. Арад зоноо абарха, эрдэм һургуулитай болгохо — иимэ харюусалгатай, орёо хүшэр зорилго парти табиһан байна. Энэ хүнэй түлөө доботолго шалзэ бэлэй. Ондоо арга байгаагүй. Шажан мүргэлэй лантан дасангуудай орониие хилээр хүгжөөхэ, үндэр шадэ соёл культуратай болгохын тула ажал хүдэлмэри ш-нагуур үргэнөөр ябуулагдаа.

Табин жэлэй туршада юу талаар юун туйлагдааб? Гушоод онуудай һүүл багтаа үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябаал ехэнхидээ усадхагдаһан байна. Мүнөө хүн зонноймнай гурбадахи хүн бүхэн һургуулида һурана. Арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын талаар хүгжэнги түрүү оронуудай хэмжээгээр ябанабди. Монгол эрдэмтэд мүнөө сагай үеын эрдэм наукын олонхи һалбаринуудта урагшатайгаар хүдэлнэ. Атомна физикэһээ эхилээд, молекулярна биологи хүрэтэрөө. Электрын элшэ хүсэнэй, газарай ашагта малтамалай, хүнгэн болон бусад промышленностиин һалбаринуудта өөрын инженернүүд, конструкторнууд, эрхим мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Мүнөө үеын малшадай ажабайдалда хуушан сагай мүр сараашье байхагүй. Дэлхэй дээрэхи шэнэ һониниие саг дарыдань мэдэжэ байдаг. Малшадай гэртэ газетэ, ном, радио, телевизор харахат. Олонхи малшадынь өөрын автомашинатай, мотоциклтай юм.

Хүдөө ажахыда, промышленностьда ажал хэрэгээ яһала һайн мэдэхэ, эрдэм һургуулитай, эмхидхэлшэ бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд хүдэлнэ. Хэды жэлэй саана американ эрдэмтэ Сүэн Латтимортой (баруунай эрдэмтэд сооһоо тэрэ манай орониие эгээ һайн мэдэхэ) хөөрэлдэхэдөө нигэжэ асуугааб: «Манай орондо ямар юумыемнай һайшаажа хараабта»? С. Латтимор нигэжэ харюусаа һэн: бүхы тушаалай хүтэлбэрилэгшэдыетнай. Багашье, ехэшье гэлтэгүй. Иимэ хүтэлбэрилэгшэдтэй орон ехые туйлажа болохо».

Табин жэлэй хугасаада социалис барилгада туйлаһан бүхы амжалтамнай олон мэргэжэлэй хүнүүдэй, шэнэ Монголой, шэнэ хүнүүдэй ухаан бодолоор, ажал хэрэгээр хэгдэһэн байха. Энэ хадаа туйлалтымнай эгээ гол үндэһэниинь болоно.

Табин жэлэй үндэр дээрэһээ харахада, энэ зам тиимэшье бэлээр гаталагдаагүй гэжэ һанахаар. Гушаад-дүшөөд онуудта нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдтэй дайралдаабди. Революциин нангин хэрэгые, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе хамгаалхын тула Халхын-Гол дээрэ болоһон дайнда, тиигээд дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүлэн соогуур ябалсаха ушартай байгдаа. Революциин хэрэгые хамгаалхаһаа гадна, тэрэнэй туйлалтые бэхижүүлээд, социализмын үндэһэ һуури табяад, социалис общество байгуулха зорилготой урагшаа дабшанабди.

Мүнөө монгол арад МНРП-гэй XVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ табан жэлэй түсэбые урагшатайгаар дүүргэхын тула эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна. Манай хараа шэглэл ойлгосотой. Социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа дүүргэхэ ёһотойбди. Тиигэхын тула бүхы арга боломжонууд бии.

Монгол СЭВ-эй адли тэгшэ эрхэтэй гэшүүн юм. Социалис экономическа харилсаа холбооной хамтын программа бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Интернациональна удха шанартай энэ программа болбол МНР-эй экономикые хүгжөөлгэдэ илангаяа ехээр нүлөөлхэ байна.

Ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэмнай Соведүүдэй орон аха дүүгэй айхабтар ехэ туһаламжа хүргэнэ. Шэнэ Монголой мүндэлэн һалбарха хэрэгтэ Советскэ Союзай сэгнэшэгүй ехэ габьяатай байһые, тэрэнэй түүхэтэ үүргые монголнууд бүхы сэдьхэлһээ мэдэрнэ. Тиимэһээ үнгэрһэн табин жэлэй хугасаае монгол-совет хани нүхэсэлэй толотомо һайхан ном гэжэ гү, али монгол арадай түүхэдэ ороһон алтан хуудаһан гэжэ нэрлэнэбди.

1939 ондо япон милитаристнуудые Халхын-Гол дээрэ бидэ суг хамта сохёобди. Хооһон талада Дархан хотые бидэ хамта бодхоогообди. Тиихэдэ мүнөө «Эрдэнэт» гэжэ зэд-молибденэй комбинат хамта барижа байнабди.

Алдарта табин жэлэй дүн согсолоод байхадаа, мүнөө үеын байдалда ямар үүргэтэй, ерээдүйн урда ямар уялгатай байһанаа монгол арад һайн мэдэнэ.

С. ЭРДЭНЭ,
уран зохёолшо, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат.
(АПН).

Улаан-Баатар.

Ноябриин 24—гитлеровскэ булимтарагшадһаа Эстониин ССР-эй сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ой

АРАДАЙ БААТАР ГАБЬЯА

В. И. КЛАУСОН,
Эстониин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ

Фашис булимтарагшадые совет газар дайда дээрэһээ һамнан зайсуулга — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түүхын баатар габьяата хуудаһануудай нэгэн болоно. Манай республикын газар дээрэ болоһон асари ехэ байлдаануудай һүүлшын нэеэрээнүүд гушан жэлэй саада тээ замхаа һэн.

Эстон, латыш арадай сэрэгэй батальонууд дайнай түрүүшын үдэрнүүдһээ Совет Армиин сэрэгшэдтэй, Балтиин флодой морягуудтай хамта жагсан, гитлеровскэ булимтарагшадтай эсэргүү шанга тэмсэлдэ хабаадаһан байна.

Баруун-хойто шэглэлэй сэрэгүүдэй ахамад командалагшын 1941 оной августын 29-нэй захиралтын ёһоор, Таллиниие хамгаалжа байгаа сэрэгүүд, хэдэ мянган гражданинууд Ленинград нүүлгэгдэһэн юм.

Манай олтирогуудай гарнизонууд Финскэ булан хүдар фашис флодой орохо замые хаажа, 1941 оной дүүрэтэр шахуу баатарлигаар тэмсэһэн юм. Улаан Армиин эстон корпусой сэрэгшэд, командирнууд Совет Эхэ оронойнгоо түлөө тулалдаануудай үедэ шэн габьяа, эрэлхэг зориг гаргаһан байна. Порховой, Стара Руссын райондо бүри дайнай эхеэр эльгээгдэһэн энэ корпус фашис сэрэгүүдэй Ленинград тээшэ доботолхо замые хаажа, хэсүү шанга, хүшэр хүндэ хамгаалхы байлдаануудые хээ һэн.

Гитлеровецүүдээр эзэмдэгдэһэн Эстониин ССР-эй газар дээрэ партизан тэмсэл эмхидхэгдээ бэлэй. Булимтарагшадта эсэргүү шанга байлдаанууд бүри хүсэтэй боложо, улам үргэдэжэ эхилбэ. Генерал Лембит Пэрнын командалдаг Эстониин ябаган сэрэгшэдэй корпус урдаа табиһан дайшалхы зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, оронойнгоо хэдэн олон хото городуудые сүлөөлэлгэдэ хабаадалсаһан юм.

Ленинградска, Волховско фронтнуудай сэрэгшэд 1944 оной февральда Совет Эстониие сүлөөлжэ эхилээ һэн. Августын эхеэр Прибалтийска фронтын сэрэгшэд Эстониин зүүн урда нютагуудые сүлөөлөө. Хатуу шанга тулалдаануудай һүүлээр июлиин 26-да Нарва хото, августын 25-да Тарту хото сүлөөлэгдөө бэлэй.

Ленинградска фронтын сэрэгүүд сентябриин 17-до Таллин тээшэ доботолжо захалһан байна. Армиин генерал И. Федюнинскиин командалдаг 2-дохи ударна, (Эстониин ябаган сэрэгшэдэй корпус тэрэнэй бүридэлдэ ородог байһан) генерал Ф. Стариковай командалдаг 8-дахи арми Тарту ба Нарва тээһээ фашис сэрэгүүдые һамна сохижо эхилһэн юм.

Эстониин ябаган сэрэгшэдэй корпусой полковник Василий Выркын командалдаг отряд 1944 оной сентябриин 22-то Таллин худар түрүүлэн доботолжо ороһон юм. Тэдэнэртэй нэгэн доро шахуу 8-дахи армиин түрүүлэн ябаһан хоёр отряд Таллин руу ороо һэн. Сентябриин 26-да Эстониин бүхы тала дайда дайсанһаа сүлөөлэгдөөд байгаа. Далайн хоолой, аралнуудые удаа тээнь эзэлэн абалга Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түүхэдэхи далайн десантна ехэ ехэ тулалдаануудай нэгэн болоно. Сарема аралай урда эрье шадар 1944 оной ноябриин 24-дэ һүүлшын байлдаан боложо, Эстониин ССР-эй газар дайда фашис булимтарагшадһаа сүлөөлэгдөө һэн.

Совет Эстониие гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлэлгэдэ агуу ехэ ород арад гол хубитаяа оруулаа. Советскэ Союзай бүхы түрэл садан арадууд зэм зэмээ түшэлсэн ябажа, дайсадые бута сохиһон байна. Эстониин ажалшад тэдэнэй хани ёһоной, аха дүүгэй туһаламжые хэзээдэшье мартахагүй, үнэн зүрхэнэй баяр баясхалантайгаар ходо һанажа ябаха.

Хэсүү шэрүүн дайн, гурбан жэлэй туршада дайсанай эзэмдэлгэ доро байһан ушар эстон арадта тон ехэ хохидол, һандарал ушаруулаа. Энэ хугасаа соо фашистнууд, тэдэнэй туһамаршад манай республикын арад зоной 10 гаран процентые зэрлиг муухайгаар хюдаһан юм. Гитлеровецүүд үйлэдбэриин хэдэн мянган байшангуудые, байрын олон арбаад мянган гэрнүүдые һандаргаа.

Фашистнуудаар һүйдхэгдэн һандаргагдаһан Эстонидо бүхы аха дүү республиканууд, нэн түрүүн ород арад туһа хүргөө. Энэнь агуу ехэ хани барисаанай али тухай ехэ хүсэтэй байһанай бодото гэршэ мүн. Дайнай үедэ һандаргагдаһан ажахы тиигэжэ богонихон болзор соо һэргээн бодхоогдоо һэн. 1950 ондо Эстониин промышленностиин бүтээһэн бүхы продукци 1940 оной хэм хэмжээнһээ 3,4 дахин дээшэ болоод байгаа.

Амгалан тайбан ажал эрхилһэн гушан жэлэй турша соо манай республика танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Мүнөө манай промышленность ниитын бүхы продукциин гурбанай хоёр хубиие гэхэ гү, али 1945 онойхиһоо 43 дахин ехые үйлэдбэрилдэг болоо. Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэ, арад зоной байдалай һайжаралгын дулдыдадаг һалбаринууд республикын шарайе элирхэйлэн харуулна. Дайнһаа хойшо машина бүтээдэг үйлэдбэриин продукци 109, электрын элшэ хүсэ 117 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ, пумаажан бүд нэхэлгэ, бусад продукци үйлэдбэрилгэ хэдэн арба дахин ургаа. Манай промышленностиин үйлэдбэрилһэн элдэб эдлэл хэрэгсэлнүүд, экскаваторһаа эхилээд наадан хайнууд хүрэтэрөө, хилын саанахи 80 гүрэндэ худалдагдана.

Эстониин хүдөө нютагуудта баһал ехэ хубилалтанууд болоо. Социалис хүгжэлтын үргэн зам дээрэ гараһан манай хүдөө ажахы танигдахаар бэшэ болонхой. Һүн нэгэ хахад, мяхан—хоёр, үндэгэн гурба дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Соёл болбосоролой хүгжэн бадарһанай ашаар арадай гэгээрэлэй хэм хэмжээн хараа байса дээшэлээ. Һүүлэй гушан жэлэй турша соо эстониин соёл гэгээрэл хадаа хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ байдал — коммунизмые олон түмэндэ тайлбарилан нэбтэрүүлдэг, бодото арадай соёл болонхой.

КПСС-эй XXIV съезд хадаа коммунизм тээшэ бидэнэй дабшажа ябаа зам дээрэхи түүхэтэ удха шанартай шата болоо. Тэрэнэй шиидхэбэриин үндэһөөр, оронноймнай экономическа, ниитэ-политическэ ажабайдал хүгжэн һалбарна. Партиин сэсэн мэргэн гадаадын политика арад зониие ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулан уряална. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэл Эстониин ССР-тэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ, тэрэнэй хүсэд бүрин дүүргэгдэхэ байһаниинь лабтай. Арадай ажахын түрүү һалбари—промышленность хүсэн түгэлдэрөөр хүгжэнэ. Мал ажалые промышленна гуримаар хүгжөөхэ гэһэн хүдэлөөн хүдөө нютагуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна. Хоол, тэжээл болохо ургамалнуудые тарижа абадаг арганууд улам нарижуулагдана.

Нүхэр Л. И. Брежнев Молдавиин ССР-эй, Молдавиин компартиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй зорилгонууд тухай нигэжэ тэмдэглээ һэн: «Манай экономическа политикын ниитэ шэглэлые хараада абаад байхадаа, энэ табан жэлнай түбхын түрүүндэ шанарай түлөө тэмсэхэ табан жэл, арад зоной ажабайдалые саашадань һайжаруулхын тула үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ табан жэл болохо гэжэ хэлэмээр».

Эдэ үгэнүүдыень манай хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад болон интеллигенци ехэтэ һайшаан угтаа. Эстон арад коммунис партиин сэсэн мэргэн ударидалга доро, Совет ороной аха дүү арадуудай олон үндэһэ яһатантай эб эетэ бүлэ соо ажахыгаа, соёл болбосоролойнгоо байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахал.

(ТАСС).

РЕПОРТАЖ

МАРТАГДАШАГҮЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Бордоhолно. Автобусууд дардам харгын утые эбхэнэ. Улаан-Үдэ хотымнай уран зохёолшод, артистнар, композиторнууд, уран зураашад Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэ айлшаар ерэбэ.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой дэргэдэ дүрбэдэхи жэлээ зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдэжэ байдаг. Семинарта хабаадагшад саг үргэлжэ ажалшадтай уулзалгануудые үнгэргэдэг юм. Урда жэлнүүдтэ хотын предприятинуудай ажалшадта ошодог hаа, харин энэ мүнөө республикымнай томо барилгануудай нэгэч болохо Сэлэнгын ЦКК-да ерэбэ.

Ажалшадай ба зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалганууд hонирхолтой хөөрэлдөөнhөө эхилбэ. Заводуправлениин улаан булан соо парткомой секретарь Г. Ф. Елезов комбинадай директорэй орлогшо А. А. Дубанов хоёр комбинадайнгаа ажал хүдэлмэри, барилга тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ. Комбинадта хэрэглэгдэхэ уhа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдээр олон хүн hонирхоно. Байгалые хамгаалга, Сэлэнгэдэ ороhон уhа сэбэрлэлгэ тухай олон асуудалнуудта тэдэнэр тодорхой харюунуудые үгэбэ.

Хөөрэлдөөнэй hүүлээр артистнар, уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд хэдэн бүлэг боложо комбинадай цехүүдээр ябаба. Цех дотор ажалшадтай уулзалга, тэдэнэй ажал хүдэлмэритэй танилсалга болоо. Эдэ уулзалгануудай үедэ ажалшадай хүсэл эрмэлзэл, hанал бодол тухай зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэд олон юумэ мэдэжэ эбаба.

Ингээд лэ айлшадай концерт эхилбэ.

ЗАhАБАРИЛГЫН МЕХАНИЧЕСКА ЦЕХ СОО

Эндэ мүнөөдэр Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй артистнар, П. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин түлөөлэгшэд ерэнхэй.

Адар томо түхеэрэлгэнүүд, токарна болон бусад станогууд... Цехэй нэгэ углуудa улаан булан эмхидхэгдэнхэй.

Нарихан сагаан хуhануудаар шэмэглэгдэнхэй улаан буланда концерт эхилбэ.

Буряадай АССР-эй габьята артист Г. Синюшкин комбинадай хүдэлмэришэдые халуунаар амаршалан, ажалай үндэр амжалта хүсэбэ. Театрай артист В. Батуев ажалшадай урда «Хуушан марш» гэhэн дуу дуулаба. Хүгжэмэй училищиин студентка Наташа Калинина соггой хүхюунээр венгер арадай «Чардаш» хатарай хүгжэм аккордеон дээрэ наадажа. Харагшадай нэрьемэ альга ташалгада хүртөө. Мүн В. Корнаковой скрипкэ дээрэ наадаhан «Цыган аялгануудые» харагшад баяртайгаар хүлеэн абаа. Буряадай АССР-эй арадай артист, РСФСР-эй габьята артист Николай Раднаев хонгёо hайхан хоолойгоор композитор Ч. Павловай «Адуушанай дуу» дуулажа, харагшадай дура сэдьхэл буляагаа. Оперо ба баледэй театрай бусад олон артистнарай дуулаhан дуу, наадаhан хүгжэмые цехэй хүдэлмэришэд хани халуунаар, баяртайгаар угтан абаа. Концертын түгэсхэл дээрэ РСФСР-эй габьята артист, вокалистнуудай Бүхэсоюзна конкурсын лауреат Ким Базарсадаев уран hайхан дуунуудые ажалшадта зорюулба. Композитор С. Манжигеевэй зохёоhон «Инагтаа» гэhэн дуу тэрэнэй дуулахадань композитор өөрөө пианино дээрэ наадажа, харагшад баяртайгаар, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Концертын hүүлээр бүлэг хүдэлмэришэдтэй уулзабаб.

— Гайхалтай hайхан концерт байна. Город ошожо, театр ходо орожо байха арга боломжо хомор дайралдадаг. Иимэ концертнүүл бидэндэ ехэ хэрэгтэй, артистнарай ходо айлшаар ерэжэ байдаг hаань hайн байгаа, — гэжэ тус цехэй механик Г. А. Купцов хэлэбэ.

КАРТОНОЙ КОМБИНАДАЙ УЛААН БУЛАН СОО

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын ба ород драмын театрнуудай артистнарые картоной комбинадай хүдэлмэришэд баяртайгаар угтабад. Театрай директор Ц. А. Балбаров театр тухайгаа, hүүлэй үедэ табигдаhан зүжэгүүд тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Артистнар драматург А. Вампиловай «Үнгэрэгшэ зун Чулимскда» гэhэн зүжэгhөө хэhэг харуулба. Эндэ Буряадай АССР-эй габьята артист Г. Бутуханов, артистнар Л. Егорова, Д. Сангажапова гэгшэд хабаадаба...

Залуу артистка Л. Егорова монгол, совет композиторнуудай дуунуудые hайханаар дуулажа суглараагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтуулба.

Ород драмын театр энэ жэлдэ 47-дохи сезоноо эхилээ. Ахамад режиссёр З. Внукова театрайнгаа хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. «Валентин и Валентина», «Не беспокойся, мама», «Цыгане» гэhэн зүжэгүүдhээ хэhэгүүдые театрай артистнар харуулба.

БАРИЛГЫН МОНТАЖНА УПРАВЛЕНИИН УЛААН БУЛАН СОО

Буряадай мэдээжэ зохёолшод эндэ уншагшадтайгаа уулзаба. Уран зохёолшо И. К. Калашников буряад зохёолшодой hүүлшын бүтээлнүүд тухай, буряад уран зохёолой хүгжэлтэ тухай hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Уран зохёолшо А. А. Бальбуровай хөөрөөе сугларагшад айхабтар hонирхолтойгоор шагнаба. Мэдээжэ уран зохёолшо мүнөө үедэ бэшэжэ байгаа номууд тухайгаа, hонирхолтой уулзалганууд тухайгаа хөөрөө.

Республикымнай элитэ поэт Н. Дамдиновай зохёолнуудаар уншагшад ехэтэ hонирхоно. Энэ уулзалгын үедэ поэт шэнэ шүлэгүүдээ уншаа. Поэт, оршуулагша. Г. Чимитов өөрынгөө «Хүлэг» гэhэн басни уншажа, сугларагшад хани халуунаар угтаа. Поэдүүд А. Щитов, В. Липатов гэгшэд өөhэдынгөө шүлэгүүдые уран хурсаар уншажа, сугларагшадые баясуулаа.

hОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

Уран зураашад Г. Баженов, К. Дульбеев, Ф. Балдаев, скульптор Г. Васильев, искусство шэнжэлэгшэ С. Мунгалова гэгшэд эндэ ерэжэ hонирхолтой выставкэ эмхидхэбэ.

Уран зурагууд, hиилэhэн бүтээлнүүд, түмэр дээрэ урлаhан бүтээлнүүд эндэ табигданхай. Целлюлозо-картоной комбинадай ажалшад олоороо эндэ ерэнэ. Искусство шэнжэлэгшэ С. Мунгалова буряадай уран зураашадай hүүлшын бүтээлнүүд тухай хөөрэнэ. Уран зураашад олон тоото асуудалнуудта харюусанад.

Селенгинск тосхондо мүнөө үедэ 15 мянган хүн ажаhууна. Эндэ 600 хүнэй hууритай соёлой ордон баригдаха юм. Мүн уужам кинозал, тамаралгын бассейн баригдаха. Худалдаа наймаанай түб баригдахаар хараалагданхай. Тус комбинадай хүсэндөө орохо үеэр 40 мянган хүн зонтой город болохо.

Үдэшэ орой Селенгинск тосхоной соёлой байшанда түгэсхэлэй ехэ концерт табигдаба.

Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь И. Калашников, композиторнуудай холбооной харюусалгата секретарь С. Манжигеев, уран зураашадай холбооной партийна организациин секретарь К. Дульбеев, буряад драмын театрай директор Ц. Балбаров гэгшэд үгэ хэлэбэд. Сэлэнгын ЦКК-гай хүдэлмэришэд зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдэй баатарнууд болохонь дамжаггүй гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ. Комбинадай парткомой секретарь Г. Ф. Елезов үгэ хэлэхэдээ зохёохы хүдэлмэрилэгшэдтэй болоhон энэ уулзалганууд манай ажалшадые ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулаа гээд хэлээ.

Түгэсхэлэй концерт эхилбэ. Дахяад лэ нэрьемэ альга ташалганууд. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэдэг баледhээ хэhэг харуулhан РСФСР-эй габьята артистка Ольга Короткова Буряадай АССР-эй габьята артист Виктор Ганженко хоёрой оюун бэлигээр омогорхон байhанаа харагшад мэдүүлнэ. Түгэсхэлэй концертын үедэ Буряадай АССР-эй габьята артист Г. Синюшкин целлюлозо-картоной комбинат тухай шоггойшье, ёгтотойшье частушкануудые дуулажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтуулаа.

Бэлиг түгэлдэр зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэймнай баатар түрүү ажалшадаймнай хани халуун уулзалга иигэжэ дүүрэбэ.

Дахяад уулзатараа!

Б. БАТОЕВ.

Уран зохёолшод, композиторнууд (зүүн гарhаа): И. Калашников, А. Бальбуров, Г. Чимитов, Ж. Батуев.

Буряад, ород драмын театрай артистнууд картоной комбинадай цех соо.

Уhа сэбэрлэдэг түхеэрэлгын дэргэдэ.

Хүгжэмэй училищиин студентка Н. Калинина. Скульптор Васильев выставкын үедэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Анатолий Карпов илаба

Виктор Корчнөйе 3:2 (19 дахин тэнсээ) гэhэн тоотойгоор шүүжэ, Анатолий Карпов шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргын түлөө американ гроссмейстер Фишертэй уулзаха эрхэдэ хүртэбэ.

Совет гроссмейстернүүдэй 24-дэхи нааданиинь 31-дэхи ябадалай удаа В. Корчнойн дурадхалаар тэнсэлгээр дүүрээ. (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

НЬЮ-ЙОРК

ВЛАДИВОСТОГТО БОЛОХО УУЛЗАЛГЫЕ АМЕРИКЫНХИД АМАРШАЛНА

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев США-гай президент Дж. Форд хоёрой хоорондо болохо уулзалга совет-американ харилсаануудые улам саашадань hайжаруулха, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал бүри hуларуулха хэрэгтэ нүлөөлхэ байна. Энээн тухай Америкын мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша Ч. Йост мэдүүлэе.

Буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээхэ аюултай хэрэг зогсоохо зорилгоор США СССР хоёр hайн дура гаргажа, шухала шэнэ хэлсээнүүдые баталжа болохо юм гээд ТАСС-ай корреспондентдэ интервью үгэхэдөө, Ч. Йост хэлэhэн байна.

Америкын туйлай ехэ олонхи зон Советскэ Союзтай байгуулагдаhан харилсаануудаа улам саашадань hайжаруулха хүсэлэнтэй гэжэ Ч. Йост тэмдэглээ.

ПИТТСБУРГ. (ТАСС). Америкын ажалшад СССР ба США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болохо хэлсээнүүдые амаршална. Владивостогто болохо уулзалга хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоое, тэрэ тоодо али алиндаа аша туhатай экономическа харилсаае улам саашадань hайжаруулха хэрэгтэ туhа нэмэри болохо гэжэ найдажа байhанаа мэдүүлнэ.

Энэ уулзалга амжалтатайгаар үнгэрhэй гэжэ диилэнхи олон хүдэлмэришэд хүсэнэ гээд ТАСС-ай корреспондентдэ интервью үгэхэдөө, металлургиин хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл профсоюзай «Стил лейбор» журналай редактор Р. Пасник мэдүүлээ.

Советскэ Союзтай хэгдэдэг худалдаа наймаан, Совет ороной хэдэг захилнууд Америкын ажалшадта гол шухала юумэ — хүдэлмэри олгодог гэжэ тэрэ хэлэбэ. «Манай хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые хүгжөөхэ зам дээрэ бии байгаа хаалтануудые усадхаха хэрэгтэ зорюулагдаhан ямаршье алхам онсо аша туhатай», — гэжэ Р. Пасник онсолон тэмдэглээ.

Владивостогто болохо хэлсээнүүд амжалтатайгаар үнгэржэ, СССР США хоёрой арадуудай аша туhада харюусаха байха гэжэ багаар найдажа байhанаа Р. Пасник элирхэйлhэн байна.

ХАНОЙ

БАГШАНАРАЙ hАЙНДЭР

ТАСС

Багшанарай hайндэрые демократическа Вьетнамай олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ.

1973—1974 онуудта дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө республикын багшанарай 583 коллективтэ социалис ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олгогдоо гээд ДРВ-гэй хэблэлдэ мэдээсэгдэнэ.

Дайнай жэлнүүдтэ баатарай үхэлөөр унаhан багшанарай дурасхаалые Вьетнам арад ёhолон хүндэлбэ. Тэрэ үедэ эдэнэй ехэ габьятай байhыень тэмдэглэн, Эхэ орон эдэнэй дүрбэн хүндэ ДРВ-гэй Ажалай Герой гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо. Хэдэн мянгаад багшанар орден, медальнуудаар шагнагдаа.

Дайнай hандарал hэргээжэ байhан орондо мэргэжэл шадабаритай кадрнууд хэрэгтэй. Энэ талаар багшанарай үүргэ сэгнэшэгүй ехэ юм. Эгээл нимэhээ Вьетнамай Демократическа Республикада арадай багша ехэ анхарал оролдолгоор хүрэзлэгдэнхэй бшуу. Тиин энэ үдэр багшанарта, hургагшанарта үнгын hайхан баглаа сэсэг барюулагдаhан байна. hургуулинуудта, институдуудта, техникумүүдтэ сугланууд боложо, партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд, түрэлхид хабаадаба. Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэhэнэйнь түлөө эдэнэр багшанарта ехэ баяр баясхалан хүргэhэн байна.

АФИНА

ГРЕЦИИН ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ТАСС

Грециин премьер-министр К. Караманлис оронойнгоо шэнэ правительствада ноябриин 21-дэ тангариг абхуулба. Энэ правительствын бүридэлдэ парламентые hунгаха hунгалтада илалта туйлаhан «Шэнэ демократи» гэжэ партиин түлөөлэгшэд гол түлэб ороhон байна. Энэ партиие К. Караманлис толгойлдог юм. Энэ оной июлиин 23-да сэрэгэй засаг түрын унаhанай hүүлээр Караманлисай бүридүүлhэн гражданска түрүүшын правительствада тушаалнуудые даажа байhан бусад хэдэ хэдэн политическэ ажал ябуулагшад ба гүрэнэй алба хаагшад энэ правительствада мүн лэ оролсоо.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Д. Бициос, премьер-министрэй дэргэдэ министрээр — Г. Раллис. Национальна обороной министрээр Э. Авероф-Тосица гэгшэд томилогдоо.

Премьер-Министрэй орлогшын тушаалда хүн томилогдоогүй байhаар.

БЕЙРУТ

ИЗРАИЛИИН ХОРОТО ААШАНУУД

ТАСС

Ливанда эсэргүүгээр Израилиин хэдэг хорото аашанууд үргэлжэлhөөр. Ноябриин 21-нэй бүхэли үдэр соо Израилиин самолёдууд Тир ба Сайда городууд дээгүүр, тэрэшэлэн Урда Ливанай бусад тосхон hууринууд болон Палестинын зугадан тэрьедэгшэдэй лагерьнууд дээгүүр ехэ доохонуур ниидээ hэн.

Халлат Варде гэжэ hууринда дүтэхэнэ Израилиин вертолёдhоо сэрэгэй десант буулгагдаhан байгаа. Ээрхэг түримхэйшүүл хэдэн часай турша соо Ливанай газар дээрэ бузар бузагайгаар аашалhан байна.

Ноябриин 21-дэ Израилиин сэрэгэй арба гаран корабльнууд ба катернууд Тир, Сайда городууд шадар, мүн ороной ниислэл хото — Бейрут шадар Ливанай уhан дээгүүр тамарhан байха юм гэжэ Палестинын информационно агентство мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Хүдэлмэришэн хүнэй hэшхэл» — В. Малышевскиин статья. «Республикымнай нэгэ үдэр» — суглуулбари. «БАМ» — суглуулбари. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Жэлhээ жэлдэ хүгжэн hалбарна» — К. Павловай статья. Редакцида ерэhэн бэшэгэй мүрөөр. «Ажалhаа юундэ гаргагдааб?» — А. Кушнаревой статья. Орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. МНР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Хилын саана. ПНР-эй фотомэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

СЭЕХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.15 — А. Алексин. «Хонходоод ерыт тэ» — Захааминай арадай театрай зүжэг.

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» — «Илалтада салют!» гэhэн hурагшадта зорюулагдаhан викторинын нэгэдэхи турай асуудалнуудай харюунууд (үнгэтэ). 15.10 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 15.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.10 — «Уласхоорондын панорама». 16.40 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 17.40 — «Рожденная революцией» — телевизионно уран hайханай олон серитэй фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. Хоёрдохи фильм — «Добтолго». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Уран hайханай гимнастикаар Интервидениин кубок. Софиhаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.00—20.10 — Забhарлалга. 20.40 — «Опереттэдэ дуратайшуулда (үнгэтэ). 21.40 — «Социализмын туг доро». МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Юмжагийн Цеденбалай совет телевидениидэ үгэhэн хөөрэлдөөн. 22.05 — «Кино болгон буулгагдаhан уран зохёолнууд». «Снегурочка» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 23.35 — hайн дуратанай вокально-инструментальна «Гренада» гэжэ ансамблиин концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Рембрандт» — телевизионно зүжэг. 21.15 — «Дууннаа дуунда хүрэтэр» — хүгжэмтэ фильм.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ноябриин 25-hаа декабриин 1 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.20 — hүүлэй hонин. 14.30 — Монголтой уулзалга» — документальна фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 15.00 — Мэдээсэлэй программа. Концерт. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Концерт. 20.00 — 20.10 — Забhарлалга. 20.10 — Монголой Арадай Революционно партиин III съездын болоhоор, мүн МНР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан программа.

Улаан-Үдэ. 22.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 22.20 — «Монголой гэрэл туяа» — литературна дамжуулга.

ВТОРНИК, 26

МНР-эй БАЙГУУЛАГДАhААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.45 — Мэдээсэлэй программа. Концерт.

Улаан-Үдэ. 20.30 — «Звездочка» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 20.50 — Совет-Монгол хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов үгэ хэлэхэ. 21.00 — Телевизионно hонин. 21.20 — «Факел». «Ажал хэрэгшни ямар бэ? студент?. 21.40 — «Коммунист» — телевизионно журнал. 22.20 — Монгол композиторнуудай зохёолнуудай концерт.

СРЕДА, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.15 — Дамжуулгын программа. 14.20 — hүүлэй hонин. 14.30 — Мультфильмнүүд (үнгэтэ). 15.00 — «Үхибүүд хатарна» (үнгэтэ). 15.30 — Мэдээсэлэй программа, концерт. 19.00 — hүүлэй hонин.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Уран hайханай самодеятельность» — телевизионно суглуулбари. 20.10 — телевизионно hонин. 20.30 — «Элүүр энхэ байлга». — телевизионно журнал. 21.00 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал. (Буряадаар). 21.40 — Соносхолнууд.

«Орбита». 22.00 — «Счастливый рейс» уран hайханай фильм. 23.20 — Концерт. 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Монголой Арадай Революционно партиин III съездын болоhоор, мүн МНР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.40 — Искусствын мастернуудай концерт. 21.00 — «Экономико, политика, хүн».

ЧЕТВЕРГ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Пионернүүдэй театрай ой» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 18.45 — «Летное поле» — телевизионно уран hайханай фильм. 19.00 — Телепанорама. 19.20 — «Эд бараа — арад зондоо» — гэhэн дамжуулга. 19.55 — «Восточная Сибирь» — киножурнал. 20.05 — «Перекресток» — жолоошодой телевизионно журнал. 20.35 — Концерт. 21.15 — «Хүдэлмэришэ нүхэр». 21.55 — «Расследование поручено мне» — уран hайханай фильм (Венгри).

ПЯТНИЦА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Буратиногай выставкэ». 15.05 — «Хүхюу онтохонууд». 15.20 — hүүлэй hонин. 15.30 — «Л. Василенко наадана». 15.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажалай минутада — ажалай тоо». 16.20 — «Андрониковой үгэ» — телевизионно уран hайханай фильм (үнгэтэ). 17.30 — Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Коммунис партиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе угтуулан. Таджигай телевидениин программа. Таджикистанай Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Д. Р. Расулов дамжуулгада хабаадалсаха. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Элүүр энхэ байлга» — гэhэн телевизионно журнал буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаха. 20.00 — Телепанорама. 20.20 — «Вертолетчики» — киноочерк. 20.30 — Хүгжэмтэ забhарлалга.

«Орбита». 20.30 — Литературна зохёолнуудые кино болгон буулгалга. «Слепой музыкант» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 22.00 — Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Коммунис партиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой (репортаж). 23.00 — «Совет хүгжэмэй шэлэгдэмэл хуудаhанууд». Г. Свиридов. «Патетическая оратория» (үнгэтэ). 23.50—24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хүгжэмэй инструментнүүд тухай хөөрэнэбди.

«Орбита». 19.40 — Фигурна hолжоролгоор мастернууд тухай (үнгэтэ). 20.20 — «Такая у нас бригада» — телевизионно документальна фильм.

СУББОТО, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00 — «Хонхо» — hургуулиин үхибүүдтэ зорюулагдаhан тележурнал буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаха. 12.20 — «Литературна Буряад орон».

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — Мультфильмнүүд. 13.40 — «Элүүр энхэ байлга». 14.10 — Ан амитадай байдал. 15.10 — Л. Соболев. «Капитальна заhабарилга» — гэhэн тележүжэг Ленинградhаа дамжуулагдаха. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат — «Спартак» — «Крылья Советов» (үнгэтэ). Забhарлалгадань — «Спортлотогой» тираж. 19.40 — 19.50 — Забhарлалга. 21.15 — «Дуун-74» (үнгэтэ). 22.00 — Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Коммунис партиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан сэрэгэй парад ба ажалшадай hайндэрэй жагсаал. Таджикистанhаа дамжуулагдаха. 23.00 — «Бенефис» РСФСР-эй арадай артистка Б. Васильевагай хабаадалгатай эстрадна концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Затемненные окна» — гэжэ телевизионно уран hайханай фильмын 1-дэхи, 2-дохи сери. 20.20 — «Аргумент против скальпеля» — документальна фильм. 20.50 — Концерт.

ДЕКАБРИИН, 1. ВОСКРЕСЕНИ

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 14.10 — «Урагшаа хүбүүд» (үнгэтэ). 15.10 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.40 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 17.10 — «Уласхоорондын панорама». 17.40 — «Рожденные революцией» — гэжэ телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын 3-дахи сериин «В огне» гэhэн фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — Поэт Евгений Евтушенкын авторска вечер. Союзуудай байшангай Колонно залhаа дамжуулга. 22.30 — Киногой hонин. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 15.10 — «Затемненные окна» — телевизионно уран hайханай фильмын 3-дахи сери. 15.50 — «Рассказ председателя» — очерк. 16.10 — Эстрадна концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02555. Заказ № 30444